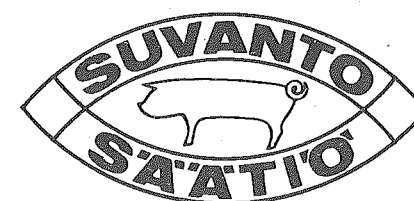

SUVANNON SEUTU

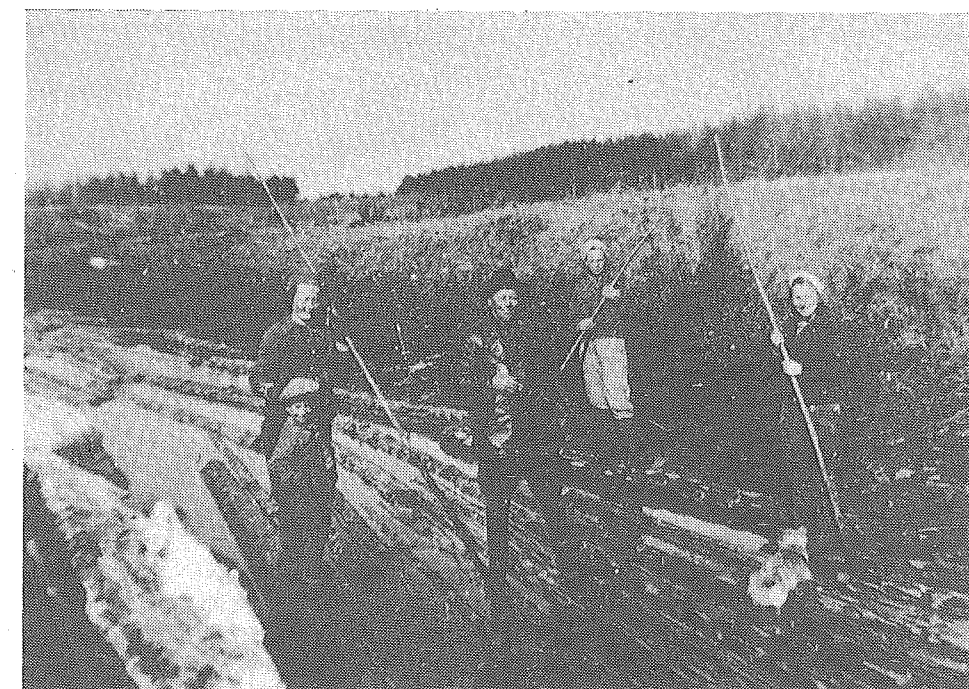

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 5 1984

HEINÄKUU

Naistyövoimaa käytettiin tukinuitossa v. 1943 Petojoella eli Piustilla. Rautatie taustalla. Kuvassa ovat Lahja Aho os. Mustamo, pikkupoika Martti Mustamo vanhempansa Aune ja Otto Mustamo, metsätyönjoht. Aapro Käppi, Maija-Liisa Aho ja Hilikka Tiinus koirineen. Valokuvannut Heikki Aho.

Synnyinseutua muistellessa

HELMI PUOLIMATKA 1984

Kuljin kerran kauas mailta Karjalan.
Raja taakseen kätkee maani armahan.
Muistoissani sinne usein palajan.
Sielun silmin tahdon nähdä vielä Sakkolan.
Kauniin kunnaan halki soljuu vedet Suvannon.
Rantamalla kotikylä tuttu on.
Pirtti poltettu on ehjä muistoissain,
aitat, riihi, polut, kaikki paikoillaan.
Kujasia pitkin kotiin kuljen vain.

Astellut oon aamuin paimenpoluillein
lintuin ilolauleloa kuunnellen.
Metsä kukki, vihannoi ja kellot soi.
Lehtomailla puut ne hiljaa tulessa huminoi.
Lapsuuteni leikkipaikat muistot niin lämpimät tuo,
rannat vehmaat Suvannon ja töyräät nuo,
törmäpääskyn lento, kuiske kaislikon
virikkeitä muistovirteni nyt on.
Suvipäivän kullankälke laineilla on.

Nuoret koivut porrasieltä kaunistaa.
Juhannuksen kokkotulet loimuaa,
kylän väen iloitsemaan innostaa.
Nuoret, vanhat järven rantaan illalla kiiruhtaa.
Helskyy nauru, kaiku laulu, mielet herkistää,
juhannuksen juhlasointuun virittää.
Tyyni järvi iltaruskon kuvastaa,
siihen saaren, niemet, lahdet heijastaa.
Luonto niinkuin morsian on loistossaan.

Rantaniityn orvokkeja muistelen.
Kierrän kaunokeista kukkaseppeleen.
Pientareilta poimin kypsät mansikat.
Rantapensaikosta löydän valkovadelmat.
Lempeillä laineilla lapset leikitsee.
"Laivan aallot" lipuu rantaan hiljalleen.
Hieno hieta pientä jalkaa lämmittää.
Ainiaaksi muisto siitä mieleen jää.
Kaihonkannel sielussani helkähättää.

Koivikossa kukkuu kesän käkönen.
Juhlamieltä luo se työhön arkiseen.
Pyhäamuin kirkonkellot kajahtaa.
Kaukaisetkin kylät silloin kutsuvan sanoman saa.
Kiiruhtaapi kirkkokansa sanaa kuulemaan,
suvivirttä juhlallista veisaamaan,
viivähtääpi vielä luona sankarten,
isänmaamme urhoollisten uhrien,
suurta muistoansa kunnioittaen.

Koulutieni oli pitkä, mutkainen
Keljan, Haparaisten halki kulkien.
Tiedot, taidot evääks' elon tielle sain.
Kodin, koulun neuvot kullankalliit olkoon ain!
Missä matkaan, muistot sinne vien mä mukainain,
säilyttelen sydämessä aarteinain.
Niitä multa ryöstää ei nyt kukaan saa.
Muistoissa on synnyinseutu "Pyhä maa",
murheenkaunis vanhanakin vaeltaa.

Oulussa 7. 5. 1984
Helmi Puolimatka (Kallonen)
Sakkolan Keljasta

Sakkolan pitäjänjuhlat Helsingissä 4.—5. 8. -84

Kuten useimmat lukijat jo tietävätkin, on tänä kesänä vietettävien pitäjänjuhlien pitopaikaksi valittu Suomen pääkaupunki, jossa juhlien järjestäjänä on Sakkola-Seura r.y. Edellisestä Helsingissä pidetystä pitäjänjuhlasta onkin aikaa jo 13 vuotta. Sakkola-Seuran jäsenluku on noin 180, joista suurin osa asuu pääkaupunkiseudulla, mutta on seuran jäseniä aina Pohjois-Suomessakin saakka. Seura ei siis ole Helsingin Sakkolaseura, kuten usein väärin sanotaan. Tuo jäsenluku edustaa monen kohdalta perhekuntia. Seuran puheenjohtaja on Sakkolan Lapinlahdesta kotoisin oleva Reino Söder.

Pitäjänjuhlat alkavat **lauantaina 4.8. klo 16 Karjalatalolla**, (osoite Käpylänkuja 1) **Laatokkasalissa**, johon on pystytetty sakkolalaisten taiteilijoiden ja taitajien töiden näyttely, johon piti ilmoittautua jo toukokuussa Suvannon Seudussa olleiden ohjeiden mukaan.

Lauantai-iltana **kello 19 alkaa Karjalatalon juhlasalissa muistojen ilta**. Siinä on pääohjelmassa yhteinen ateria, johon seinän takana oleva ravintola Karelia valmistaa tilaamamme määrän uunissa paistettua Sakkolan porsasta, kastiketta, vihanneksia ja kahvia. Tällaisen aterian hinta on 40 mk hengeltä, joka maksu käy myös pääsymaksusta. Ruokailun aikana kuullaan Sakkola-aiheista puhetta ja musiikkia. Laulua esittää Matti Lemmetty ja lausuntaa Enni Strengell. Karelian orkesteri soittaa sopivan keveää musiikkia, jonka tahdittamana sujuu yhdessä oleilu myös tanssiaskelin. Orkesterin väliajoilla pakis-

taan sakkolalaisittain ja esitetään pieniä viihdepaloja.

Sunnuntaina 5. 8. juhlat alkavat kello 10 jumalanpalveluksella ja H.p. ehtoollisella Käpylän kirkossa, joka on noin 300 m:n päässä Karjalatalosta, osoite Metsolantie

14. Sieltä lähetetään kukkatervehdysten viejät Hietaniemen sankaristille ja Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkille. Kirkossa saarnaa sakkolalainen lehtori Leena Repo.

Kirkolta mennään Karjalatalolle,

SAKKOLAN PITÄJÄNJUHLAT 4.—5. 8. 1984

HELSINGISSÄ

Karjalatalolla, Käpylänkuja 1

Lauantaina 4. 8.

kello 16.00 **TAIDENÄYTTELYN AVAUS**
Laatokkasalissa
näyttelypäällikkö, taiteilija Aaro Loponen
kello 19.00 **MUISTOJEN ILTA**
Juhlasalissa
yhteinen ateriointi, viihdepaloja,
arpajaiset, tanssia

Sunnuntaina 5. 8.

kello 10.00 **EHTOOLLISJUMALANPALVELUS**
Käpylän kirkossa, Metsolantie 14
saarnaa lehtori Leena Repo
kello 13.30 **PÄÄJUHLA**
Karjalatalon juhlasalissa
Musiikkiesityksiä, lausuntaa ja tanhuja.
Juhlapuhujana Eila Aaro,
Espoon kaupunginvaltuutettu

TERVETULOA suurin joukoin, kaksittain tai yksinkin
sakkolalaisten kihuihin!

jossa on mahdollisuus nauttia ravintola Karelian valmistama 20 mk:n hintainen lounas, johon sisältyy hernekeitto, voi, leipä ja maito. Myös "irtomyyntissä" on esim. 5 mk:lla kahvi ja karjalanpiirakka.

Ruoka-annosten määriä varten tarvitaan Karelian keittiöön ennakotietoja ruokailuihin tulevista ihmismääristä, joten järjestäjien olisi saatava vähintään viikkoa aikaisemmin ilmoitukset lauantain ja sunnuntain aterioille osallistuvien luvusta. Ehkä paikkakunnittain tai yhteiskuljetusten järjestäjille olisi mahdollista, että ilmoittaisivat yhteismääränsä. Yksikseen matkustajat voinevat ilmoittaa itsekukin omasta puolestaan itsensä pöytävieräksi. Nämä ruokailuun ilmoittautumiset pitäisi tehdä siis viimeistään 26. 7. mennessä puhelimitse joko N:o 90-668 294 (Aulis ja Irma Airtto) tai N:o 90-335 274 (Eino ja Maire Systä).

Pääjuhla pidetään Karjalatalon juhlasalissa, alkaen klo 13.30. Juhlapuhujana on sakkolalainen Espoon kaupunginvaltuutettu Eila Aro (o.s. Paukku). Sakkolalaisia esiintyjiä ovat myös laulajatar Tellervo Erkama ja näyttelijä Hannu Huuska. Vantaan kansanpelimannit, Klaukkalan Ns:n tanhuajat sekä kanteleyhtye viihdyttävät kukin vuorollaan. Sakkolan Lapinlahdesta on kotoisin myös juhlamenojen juontaja, näyttelijä Tauno Söder.

Jo lauantai-illaksi toivotaan Karjalatalolle väkeä kauempaakin runsaasti. Helsingissä majoittuminen kuitenkin vaikka yhdeksikin yöksi on valitettavasti melko kallista. Siitä syystä olisi toivottavaa, että pääkaupunkiseudulla asuvat sakkolalaiset kutsuisivat sukulaisiaan ja ystäviänsä yövieriksi, ennenkuin Helsinkiin suuntautuvat ehtivät etsiä hotellien. Juhlien järjestäjä, Sakkola-Seura, ei pysty osoittamaan yöpymispaikkoja, vaan ainoastaan antamaan joittenkin majapaikkojen ja asuntoloiden osoitteita ja puhelinnumeroita. Niitä voi

kysyä vaikka samalla, kun ilmoittautuu ruokavieraaksi.

Lauantaipäivän ajankuluksi — jos jollekin aikaa riittää — sopivia käyntipaikkoja Helsingissä on miltei rajattomasti. Eniten "koluttuja" kohteita ovat Korkeasaari, Linnanmäki, Suomenlinna, Stadionin torni, Seurasaari, Taivallahden (Temppeliakion) kirkko ja kymmenet museot. Espoon ja Vantaan kaupungit ovat samassa määrin kiertelemisen arvoisia.

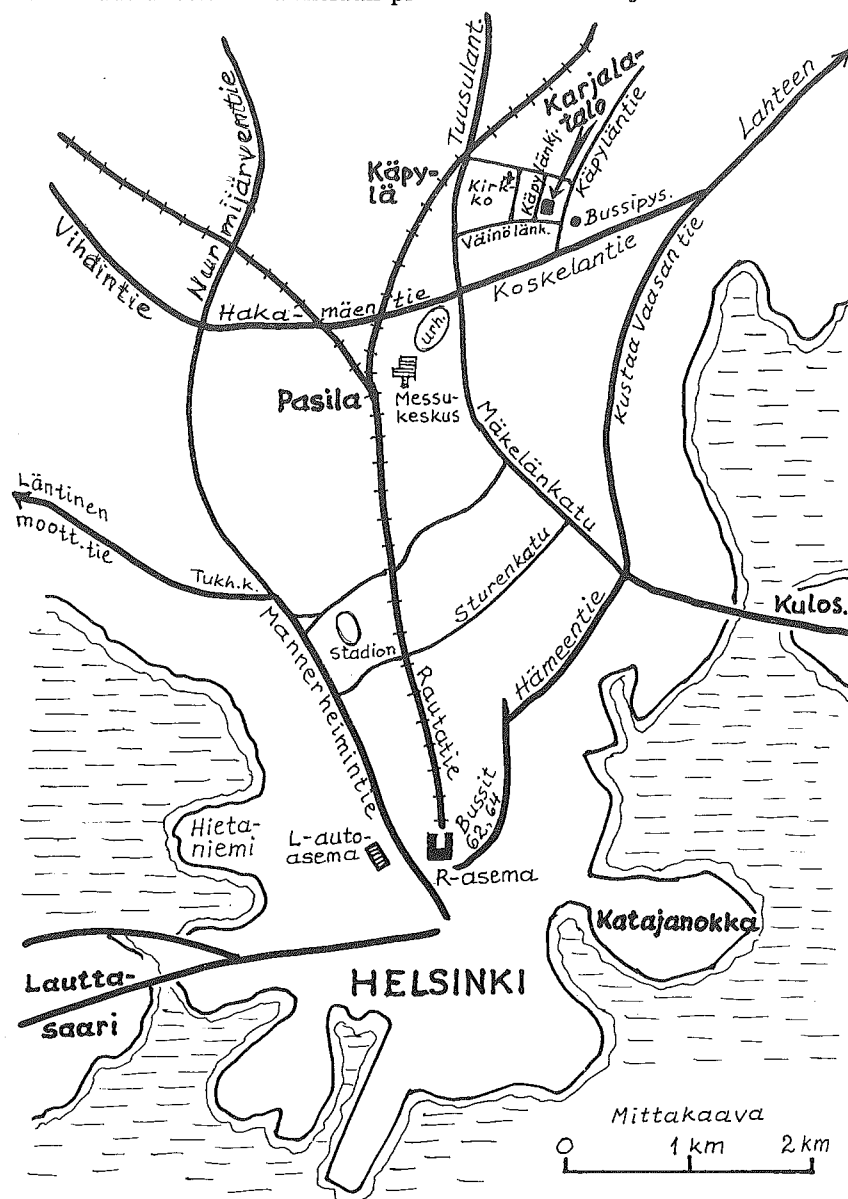
Kuitenkin Karjalatalo on se paikka, missä varmimmin tuleamme nauttimaan päivänä olemaan ja katselemaan minkä verran itse kukin olemme viime näkemisemme jälkeen muuttuneet. Ehkä meidän pi-

täisi myös vähitellen taipua ja opetella sanomaan kysyvälle oma nimmekin, ettei tarvitsisi käydä pitkiä arvoitusleikkejä. Moni esittelee itsensä vielä sanomalla vain että "kaikha nyt miut tuntuot", tai "uot sie tult ylpijäks ko et ennää minnuu tunne". Pitkät erossa elon ajat ovat kuitenkin muuttelleet hyviä tuttuja jo oudon näköisiksi.

Karjalatalon ympärillä on joitakin kymmeniä parkkipaikkoja autoille, ja lähikaduilla etsimällä löytynee myös enemmänkin.

Tervetuloa suurin joukoin, kaksittain tai yksinkin sakkolalaisten kihuihin?

Sakkola-Seura r.y:n johtokunta

Sakkola-juhlaan 1984!

Saapuu elokuun ensi sunnuntai. Kirkonkellot kutsuu juhlimaan Helsinkiin! Pääkaupunkiin saapuvat nyt sakkolalaiset, Suvantolan seutulaiset. Juhlitaan on matka mennä sakkolalaisten suurin joukoin. Helsinkiin juhlimaan!

Pääkaupunki on meille nähtävyys. Sakkolan murteen sorina kuuluu ja kaikuu sieltä sun täältä. Se sydäntä lämmittää... Näin kotiseutu muistoissa elää ja muistoja tallentaa... Toista kertaa juhlimme täällä. Se suuri arvoinen ja muistojen tapahtuma on: Sakkola-juhla Helsingissä.

Vuosien saatossa paljon on nähty ja koettu. Vanhuus pian edessä. Niinpä olisi aika nuorten alkaa, kipin kapin, täyttää jalkaa jatkaa isäin perinnettä, sakkolalaista. Ettei unhottuisi kallis kotiseutu murteineen ja juhliseen. "Aarretta entinen elämä." Joskin kovaa on koettu, niin nyt on elomme ennallansa, muistojen juhla vietetään...

Nyt on kesä kauneimmillaan. Jääkö monen Sakkola-juhla näkemättä? Sairaus, vanhuus, se on monen este. Ompa lehtemme Suvannon Seutu tuonut lohtua kotiin jääneille. Toivon jokaiselle kaunistu juhlasunnuntaita! Ja mieluisaa kuultavaa Suvannon Seutuun.

Helvi Laaksonen

Pitäjäjuhlien tuomia ajatuksia

Niinkuin pääskyt muuttoparviin kokoontuu, yhteen karjalaiset kutsuu heimopuu. Oksillansa käypi silloin viserrys, näkemisen ilot, kaihon kaipaus.

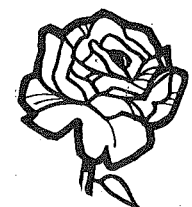
Muiston siivin silloin lentoon kohoaa... Näky silmäin eessä: Kadotettu maa... Ihanaa on olla siellä hetkinen, kotikartanolla päivät lapsuuden.

Kauanko saa kasvaa, elää, heimopuu? Runko vanheneepi oksat lakastuu... Ympäri vesat uuden rungon saa, joka kasvun kantaa, kukat kaunistaa...

Kiitos johdostasi Isä Taivahan! Kanssamme kun kuljit, olit voimana. Uupumus kun painoi, Sulta voimaa sain. Tähän päivään autoit, tue vanhuuttain!

Muuttajien parvet aina vähenee. Elon syksy saapuu, lähtö lähenee. Herran luokse henki jälleen palajaa... Mikä meissä maata, jälleen saapi maa.

Anna Lamppu

Φ

TÄMÄN PÄIVÄN PANKKIPALVELUA
— PERINTEISIIN NOJAUTUEN —
LEMPÄÄLÄSSÄ JA VIIALASSA
PAIKKAKUNNAN JA JÄSENTEN PARHAAKSI

Lempäälän-Viialan

Osuuspankki

Φ

Vokki-Virkin perinne- ja taide- tapahtumat kevätkaudella 1984

Kuusen karistajaiset 10. 1. 84.

Käsityöneuvos *Tyyne-Kerttu Virkki* kertoi joulunvietostaan sisarenpoikansa, Suomen suurlähetystön teollisuussihteerin *Esko Melonin* perheessä Wienissä. Hänen matkaseuranaan oli maisteri *Eeva Meloni*, edellisen sisar. Saimme kuulla ääninauhalta lämpimiä jouluaaton tunnelmia: *Carlo Meloni* (9 v.) luki jouluevankeliumin ja esitti laulua samoin kuin pikkuveljensä *Marius* (2,5 v.) *Tyyne-Kerttu Virkki* kuvaili myös itävaltalaisen joulunviettopoja ja uudenvuoden vastaanottoa.

”Hyvä Tuomas joulun tuopi, paha Nuutti poies viepi”, julisti jouluemäntä, toimitusjohtaja *Martta Ritvanen*. Kun Nuutti, *Liisa Vallioja*, kantoi joululeipää ulos huoneesta, lauloimme yhdessä vuorotellen musiikinopettaja *Anne Lindebergin* kanssa hänen tätä tilaisuutta varten kalevalaiseen sävelmään sovittamaansa ja sanoittamaansa laulua. Pirteä Anne, joka on myös lastentarhanopettaja, laulatti ja leikitti meitä niinkuin hän oli tehnyt myös kuusen koristajaisissa.

Tiedotussihteerin *Kaija Kauppinen* selosti Nuutin päivään liittyvää perinnetietoa mainiten mm.: ”Suomalainen Nuutti johtuu tanskalaisesta kuninkaasta *Knut II Pyhästä* ja tanskalaisesta prinssistä, Jyllannin herttuasta *Knut Erikinpoika Lavardista*, jotka julistettiin pyhimyksiksi kuolemansa jälkeen. Knut Lavard murhattiin serkkunsa, Mau-nu Niilonpojan, toimesta 7. 1. 1131, mistä alkaen Nuutin päivää oli vietetty loppiaisen jälkeisenä päivänä aina vuoteen 1708, jolloin se muutettiin almanakkaan tammi-kuun 13. päivälle. Mutta vielä sen

jälkeen myöhemminkin kansa juhli Nuuttia 7. 1. Vanha sanonta ”hyvä Tuomas joulun tuopi, paha Nuutti poies viepi” tarkoittaa siis joulunajan alkamis- ja loppumispäivää.

Musiikkiohjelmasta tulokoon mainituksi Anne Lindebergin suorituksen lisäksi majuri *Aaro Asikaisen kaunis viuluesitys, suunnittelupäällikkö Heino Vattulaisen* valloittavat laulut, jotka hän on itse säveltänyt ja sanoittanut. *Mikko* (9 v.) ja *Max* (7 v.) *Österbergin* säestäessä kitaralla Petteri Ohlsin säveltämät ja sanoittamat ”Etkö ymmärrä” ja ”Hyvin hiljaa”.

Kun kuusta alettiin riisua, sydämet palautettiin omistajilleen, heille, jotka olivat ne koristajaisissa kuusenoksille luovuttaneet.

Lopuksi karistimme käsityöneuvos Virkin toisenkin, n.s. kansainvälisen kuusen. Poistimme siitä kaikkien valtioiden liput ja ne sata joulutervehdystä, jotka *Tyyne-Kerttu* oli saanut neljältäkymmeneltä eestiläiseltä ja muilta ystäviltään kaikkialta maailmasta.

Huomautamme, että Heino Vattulaisen kiehtovia lauluja hänen itsensä tai puolisonsa, laulajatar Eleonora Vattulaisen esittämänä saa tilata kasetteina, puh. (90) 427 712, iltaisin.

Leikkivää laskiaista ja asiapi-toista pellavatapahtumaa vietettiin 18. 2. 84.

Tilaisuus oli samalla taiteilija *Magdaleena Horttanaisen* taulujen ja perinnepellavan näyttelyn avaus.

Käsityöneuvos *Tyyne-Kerttu Virkki* toivotti läsnäolijat tervetulleeksi. Hän toimi myös tilaisuuden taitavana ja hauskana juontajana.

Muolaassa syntynyt *Magdaleena Horttanainen*, os. Romu on valmistunut kotiteollisuusopettajaksi v. 1948, mutta valinnut myöhemmin taiteilijan uran. Hän on suorittanut posliininkoristajamestarin tutkinnon v. -62, piirustus- ja sommittelukurssin Taideteollisessa oppilaitoksessa v. -66, opiskellut Vapaassa Taidekoulussa y.m. Hänen yksityisopettajinaan ovat olleet taidemaalarit Aale Hakava, Ahti Mieho ja Antti Vuori. Taiteilija Horttanainen on opettanut posliinin koriste-maalausta ja revinnäiskäsityötä Järvenpään työväenopistossa 10 vuoden ajan. Hänellä on ollut monia yksityisnäyttelyjä Suomessa ja ulkomailla, hän on myös osallistunut lukuisiin yhteisnäyttelyihin vuodesta 1968 alkaen, mm. Barcelonan kansainväliseen näyttelyyn. Useat kotimaiset ja ulkomaiset taidemu-seot ja galleriat ovat hankkineet hänen taulujaan pysyviin kokoelmiin-sa. *Magdaleena Horttanaisen* aihevalintojen skaala on hyvin laaja. Vokki-Virkkiin kutsuttu näyttely liittyi kiinteästi perinnepellavaan. Hän esitteli yksityiskohtaisesti töitään, jotka kuvaavat pellavan kasvatus- ja valmistusvaiheita aina kyntämisestä ja kylvämisestä valmiisiin kankaisiin ja vaatteisiin saakka. Ko-koelma käsittää yli kaksikymmentä mielenkiintoista, kaunista öljytö-tä. ”Tätä maalausarjaa tehdessäni olen tuntenut maksavani velkaa ko-titeollisuudelle. Toivon, hyvät näyt-telyvieraat, että tämä esittelyni antaa pienen väläyksen isoäitimme ajasta”, sanoi *Magdaleena Horttanainen* lopuksi.

Fil.kand. *Satu Hukkinen* kertoi, miksi laskiainen — naisten työnjuh-la — yhdistetään pellavaan. ”Pella-

van kehruut aloitettiin 29. 9., jol-loin naiset saivat siihen virallisen luv-van. Rukit surisivat tuvissa aamusta iltaan ja illasta aamuun talon nais-ten päivittäisen työajan venyessä jo-pa 20-tuntiseksi. Martin päivänä piti olla ainakin 1 vyyhti valmiina, jou-luksi 7—9 vyyhteä. Kehruut päät-tyivät laskiaisena, kankaiden ku-dontaa riitti kevääseen saakka. Kankaiden valkaiseminen tapahtui auringossa, laskiaisen aikoina oli-vat ensimmäiset kankaat hankikun-toisia. Merkiksi siitä, että pellavan kehruut oli lopetettu, rukiin lavalla laskettiin mäkeä laskiaisena.” *Magdaleena Horttanainen* kertoi, että hän muistaa hyvin, kuinka he laski-aisena mäkeä alas pyyhkäyttäessään hurrasivat: ”Meil pitkiä pellaviä ja naapuril tappuroi.”

Välillä kuulimme hyvää musiik-kia. Lääket.ylioppilas *Pentti Tienari* soitti taitavasti Chopinia, nelin-kertainen kultamitalityttö, ”Ilo-mantsin satakieli” *Lahja Hämäläi-nen* lauloi ihanasti kuten aina en-nenkin. Hän on syntynyt Ilomant-sissa, mutta muuttanut sieltä jo lap-sena Helsinkiin. Pikku tytöstä asti mäenlaskua harrasteena hän oli osallistunut jo toista kertaa vam-maisten olympialaisiin, jotka pidet-tiin tänä vuonna Innsbruckissa 14. 1.—20. 1. Tuloksena oli 4 kulta-mitalia jääkelkkailusta. Edellisellä kerralla Osllossa 1980 *Lahja Hämäläi-nen* saavutti yhden kullan. Inns-bruckin kisoissa oli edustettuna 22 maata, joista yhteensä 750 osanot-tajaa, Suomesta oli 30 kilpailijaa, jotka saivat yhteensä 33 mitalia, 19 kultaista. Ruotsin kuningatar *Silvia* seurasi kisoja ja jakoi palkinnot.

Tuukka Ilomäki (13.), musikaali-nen lupaus, esitti vielä pianonsoit-toa. Tervehdyksen Wienistä toi Suomen suurlähetystön teollisuus-sihteerin, dibloomi-insinööri *Esko Meloni*, joka oli lyhyellä kotimaan käynnillä. Hän kertoi itävaltalais-ten olevan hyvin kiinnostuneita his-toriaan liittyvistä perinteistä. Fysi-

atri *Ragnar Viir* selosti toimintaanssa Heinolan Reumaparantolassa ja aikaisempaa työtään Värskan kyl-pylässä Eestissä.

Kirjallisuusmatinea 10. 3.

Kirjailija *Iris Kähäri* kertoi teok-sistaan mainiten, että kaikissa hä-nen kirjoissaan oli läpinäkyvänä teemana karjalaisuus. Hän oli syn-tynyt Viipurissa, viettänyt kesät Hannilassa ja Antreassa. Hänen isänsä oli syntynyt Sortavalassa, jo-ten myös Sortavalan seutu ja Vala-mo olivat tulleet tutuiksi. Vuosina 1942—44 *Iris Kähäri* asui Räisäläs-sä, jolloin sen ja Käkisalmen veh-mas luonto tulivat rakkaiksi. — To-della tutuksi Karjala tuli vasta, kun alkoivat pitkät jäähyväiset, kun oli lähdetty Karjalasta. Näitä pitkiä jäähyväisiä jättäessäni tutustuin Karjalan historiaan, etnologiaan ja paljon muuhun kotiseutuun liitty-vään, sanoi kirjailija Kähäri. Hän selosti myös uusinta novellikokoel-maansa ”Asuu yksin”. Tätä samoin kuin hänen värikästä ja haus-kaa muistelemistaan pellavan vilje-lystään, jota hän piti raskaampana työnä kuin vehnän ja sokerijuurik-

kaan viljelemistä, kuunneltiin suu-rella mielenkiinnolla.

Kirjailija *Anu Kaipaisen* piti myös tulla tähän tilaisuuteen, mutta oli estynyt äkillisen sairastumisen vuoksi. Käsityöneuvos *Tyyne-Kerttu Virkki* esitteli näin ollen hänen tuotantoaan luetellen kuusi teos-ta, joista oli otettu useampia painoksia. Erityisopettaja, logonomi *Aune-Mari Kairinen* luki murteelli-sen palan *Anu Kaipaisen* viimeises-tä kirjasta ”Kaihoja kukkuvat käet”. — Taiteilija *Magdaleena Horttanainen* esitteli kauniita taulu-jaan, joita oli vielä Vokki-Virkin seinillä.

Välillä kuultiin musiikkia, *Anna-Riikka Ahti* ja *Kristiina Immonen* soittivat pienoa, *Iris Leppänen* lau-loi nautittavasti ja tyylikkäästi.

Virpojaiset Vokki-Virkissä 14. 4.

”Virpoi, varpoi tuoreeks terveeks tulevaks vuuveks” — iloisin terveh-dyksiin otettiin Vokki-Virkin vieraat vastaan palmusunnuntaiaattona. Virpomisen suorittivat Karjalaisen Näyttämön *Aune Seppänen*, ”Huomisen päivän” loistava *Larin Pa-*

Kirjailija Iris Kähäri kertoi kirjailijantyöstään, mutta myöskin pellavan viljelemisestäään evakkoaikana.

raske, sekä janakkalalaiset *Johanna* (9 v.) ja *Juhana* (12 v.) *Kurki*. Jokainen vieras sai muistoksi kauniin virpovitsan. Opetusneuvos *Antti Henttonen* toivotti läsnäolijat tervetulleeksi. Hän toimi myös tilaisuuden leikkimielisenä, rutinoituna juontajana.

Fil.tohtori *Kaisu Vuolio* puhui virpomisperinteestä mainiten mm. seuraavaa: "Virpominen oli ennen sotia hyvin vähän levinnyt varsinaisen Karjalan ulkopuolelle. Karjalassa se taas oli yleistä. Sotien aikana karjalaiset toivat virpomisen uusille kotiseuduilleen, mutta tapa säilyi pitkään vain karjalaisten keskeisenä, entistä identiteettiä korostavana tapana. Moni aikuinenkin ryhtyi kotiseuturakkauden takia virpojaksi. Viime vuosina on virpominen levinnyt etenkin koulujen ja päiväkotien vaikutuksesta yleissuomalaiseksi tavaksi. Samalla se on muuttunut ja uusvirpomisessa sekoittunut pikkunoiaperinteeseen. Se ei enää tässä muodossaan ole pelkästään palmusunnuntain tai Lasaruksen lauantain tapa, vaan uusvirpoja voi käydä virpomassa muinakin päivinä. Myös virpomisalue on laajentunut. Karjalaisperheet ovat alkaneet virpoa sukulaisiaan toisilla paikkakunnilla puhelimitse. Joulun tapaista perhekeskeisyyttä alkaa siis liittyä myös virpomiseen."

Tohtori Vuolio totesi, että virpominen on aina ollut ennen muuta lasten tapa, joka on aloitettu äidin kanssa jopa 3-vuotiaana ja jota on jatkettu 10—15-vuotiaiksi. Yleensä virpojat ovat kulkeneet yksin tai parin, kolmen muun lapsen kanssa. "Virpoi, varpoi tuoreeks terveeks tulevaks vuuveks. Siul vitsa, miul palkka" on eräänlainen perusruno, jonka muunnelmia ovat useimmat runot lisäyksinään toivotuksia, pyyntöjä, uhkauksia ym. Tohtori Vuolio luetteli monia hauskoja virpomaloruja, joista tässä yhteydessä panon näytteeksi vain muutaman:

"Luppaat sie miul munan vai kanan (vai makkarapalan)? "Vissat siule, kanat ko munnii, ni munat miule"; "Mie virvon vitsasella / kosten koivunoksasella / ikuriks, äkyriks / vanhaks talonpojaks.. Oli myös venäjänkielisiä runoja, joista eräs Sakkolassa siansaksaksi "käännetty" loru kuului näin: "Virpana, varpana, tussana, tassana. / Niiver, naaver nitsavoo"; parikkalalais-kurkijokelainen perhe luuli tuhmaksi seuraavaa: "Virpota, varpota, hotsun potsun / niiveri naaveri nastaruu." — "Virpominen perustuu hyvin lujasti ortodoksisen perinteeseen ja juontaa juurensa jopa ensimmäisille kristillisille vuosisadoille. Kun hebrealaiset kunnioittivat palmunoksin pyhään kaupunkiin ratsastavaa Kristusta, on tapahtuma, joka on kiistatta virpomistavan alkutapahtuma. Lasaruksen herättäminen on virpomarunojen pyhä alkukertomus", sanoi tohtori Vuolio puheensa lopussa.

Kuulimme lisäksi kiehtovaa musiikkia ja lausuntaa. Abiturientti *Katri Seppälä*, *Anna-Riikka Ahti* (17) ja *Minna Pitkänen* (15) soittivat pianoa, majuri *Aaro Asikainen* viulua, taiteilija *Enni Strengell* lausui A. Aavan "Keväthuomioita" ja Einari Vuorelan "Silkkikauppias". Viimeisenä numerona nähtiin tohtori Kaisu Vuolion ja opetusneuvos Antti Henttosen suorittama munien litsaus. Jälkimmäinen voitti.

Kevätkauden viimeinen tapahtuma Vokki-Virkissä "Kevät keikkuen tulevi" 9.5.

Aluksi soitti hyvinkääläinen *Laasion trio*, sellisti *Petteri* (13), viulisti *Iina* (11) ja heidän äitinsä, *musiikinlehtori Riitta Laasio* (piano), Tsaikovskin Chanson tristen (surullisen laulun). Opetusneuvos *Antti Henttonen* toivotti vieraat tervetulleeksi. Hän toimi myös tilaisuuden taitavana juontajana. Erityisopettaja, logonomi *Aune-Mari Kairinen* lausui tunnetulla taidollaan 1800-

luvun vanhaa kirjasuomen tekstiä "Yksi suloinen veisu keväästä". Lahjakkaat Laasiot esiintyivät jälleen soittaen Wennerbergin säveltämän "Nyt on Suomen suloin aika".

Kevääseen kuuluu myös uusi muoti. Niinpä Vokki-Virkin kevätkauden viimeisessä tapahtumassa käsitellään aina muotia painottaen erikoisesti jotain tekstiilinalaa. Tällä kerralla oli aiheena "Käsine kädessä", jona käyttöä ja historiallista taustaa selosti maisteri *Jatta Tujunen*, entinen Tekstiilivaltuuskunnan tiedotuspäällikkö. Erittäin mielenkiintoisessa katsauksessaan hän vei kuulijansa muutamia tuhansia vuosia ajassa taaksepäin. Käsine on ollut paitsi kädensuoja myös käden koristus. (Puhe on julkaistu kokonaisuudessaan toisessa paikassa lehteä). Maisteri Tujunen kertoi, että käsineet ovat taas kevään ja kesän muotia. Uutinen ilahdutti varsinkin nitron käyttäjiä, sillä voivathan he pitää nyt käsineitä kesäsaassaan kaupungilla kävellessään leimautumatta "vanhanaikaisiksi". Maisteri Tujunen esitteli myös näytteillä olevat, historialliset käsineet, joita olivat luovuttaneet lainaksi: *Eveliina, Hilja Maria, Eva ja Maija Taimi, Virkki-Käsityö museo*.

Lopuksi saimme nähdä *Pukevan* kaunista kevätmuotia, jota esittivät viehättävät mannekiinit: *Säde Hautamo, Varpu Kuusela ja Helena Autio-Meloni Liisa Vallinojan* johdolla. Totesimme, että muoti toistaa itseään, sillä puvut noudattivat 50-luvun linjaa: naiselliset, nuorekkaat leikkaukset ja korostettu vyötärö. Asukokonaisuuksiin kuuluivat myös hattu, käsineet, laukku ja kengät sävy sävyyn. Oli raikkaanvärisiä, ruudullisia pumpulileninkejä, valkoisia jakku- ja housupukuja, joissa oli kirkkaanvärinen pusero y.m. Katsojat olivat ihastuneita, kun lisäksi hinnatkin tuntuivat sopivilta.

Ajatonta muotia oli myös nähtävänä. *Riitta Immonen* oli äskettäin

Virkkien sukujuhlassa Orimattilan Rautamäellä

Sotien jälkeen vapaaehtoisella kaupalla ostetun kylmän tilan kunnostanut sakkolalainen liikemiesmaanjelijä Viktor Virkki on saanut työnsä jatkajaksi Orimattilan Rautamäellä sijaitsevaa Virkkien nykyistä kotitilaa tällä hetkellä hoitavasta kolmannen polven Virkeistä *Matin*. Vastikään 60 vuottaan täytäneet isä Leo (13. 6.) ja vaimonsa *Aino Virkki* (25. 5.) ovat siirtyneet sukupolvenvaihdon myötä konsulttitehtäviin. Kun toisaalta sakkolalaisten Virkkien jälkeläiset ja nyky-Virkkien nuorempi sukupolvi, ystävät ja tuttavat 28 päivänä huhtikuuta oli kutsuttu juhlaa lounaalle ja -vastaanotolle, olivat kutsua noudattaneet kaikista ammasteista koostuvat Virkit — kirurgeista ranskan kielen opettajiin, tulkkeihin ja kirjenvaihtajiin, maatalousnaisista ja

-miehistä marttoihin ja siltä väliltä — läheltä ja kaukaa. Helsinkiläisiä edustivat sisarusten lapset ja Leo-isännän sisaruksistakin m.m. käsityöneuvos *Tyyne-Kerttu Virkki* mukanaan eestiläinen lääkäri-fysiatr *Ragnar Viir* ja lehdistöstä m.m. *Zuoli Tarhonen*.

Rautamäen Virkkien voidaan sanoa toteuttaneen sakkolalaisen malli- ja harjoittelutilan unelman tätä päivää. Itsenäisesti ajattelevasti, maataloutta arvostavasti, ammatillisin valmiuksin toimivasti, metsä- ja maatalousluonnon säästeliäästi käyttävästi ja elämän sisällön hakevista muunkin kuin taloudellisen kasvun puolelta Leo Virkki ja juurevaa hämäläistä agraarisukua edustava, toimielias, ikinuori ja aikaansaanut puolisonsa *Aino* voivat 60-vuotispäiviensä merkkihetkinä

lahjoittanut Virkki-Käsityö museolle v. 1950 valmistetun luonnonsilkisen ja -valkoisen juhlapuvun, jonka hihansuut ja helma olivat varustetut helmi-, hopealanka- ja strassikoristein. Samaa ajatonta muotia edustivat myös Vokki Oy:n kankaasta valmistetut, kaksi luonnonvalkoista villapukua sekä käsityöneuvos *Tyyne-Kerttu Virkin* päällä oleva tyylikäs puku, joka oli valmistettu jo vuonna 1967, kangas v. 1957.

Käsityöneuvos Virkki kiitti mannekiineja, esiintyjä ja yleisöä pyytäen heitä kaikkia kahville käsityö museon puolelle. Siellä jatkettiin viihtyisää yhdessäoloa kuten jokaisen Vokki-Virkin perinne- ja taide tapahtuman jälkeen. Tunnelma on ollut niissä ainutlaatuinen.

Vokki-Virkissä avattiin 21. 5. kaunis *kesänäyttely*, joka kestää 15.

9. 84 saakka. Esillä on taidokkaita käsitöitä, keramiikkaa, puuveistoksia, tekstiilitauluja, kuultokuvakuksia y.m. Poiketkaa katsomaan ja tutustumaan! Kesähelteellä Vokki-Virkin tilat tarjoavat viileän keittaan, jossa mielellään viivähtää kaupunkimatkojen yhteydessä.

Älkää myöskään unohtako Virkki-Käsityö museon syyskauden tapahtumia, joiden ohjelmakin on jo tiedossa.

15. 9. kello 11—15 Kiviniemen markkinat, avoimien ovien päivä. — Kello 15 Nimipäiväperinne: Sirpa. — 20. 10. kello 15 Musiikki- ja lausuntamatinea, Juhla-Kanteletar. — 23. 11. kello 18 Kuusen koristajaiset.

Tuutha Siekii! Tervetulloo!

Aili Tuhkanen

katsella elämänsä tähänastista työntäyteistä taivalta ilolla, ympärillään 4 poikaa ja tytär perheineen.

Rautamäen tilan maatala-, metsä-, kotitalous sekä käsityö- sekä taidealojen arvostuksista todistaa Rautamäen rinteeseen kohonnut nykyaikaisesti mallikas tiilitalo kaikkine mukavuuksineen, laajojen savimultapeltojen uljas kaari, tiheidän aikuismetsien vihreä vyö ja navetassa elelevät siipi-, teuras- ja lypsytarjat. Jo Leo-isännän ajoilta Rautamäen tilaa on hoidettu nykyaikaisena maatilallisena yrityksenä. Vehnää ja ohraa tihkuviin peltoihin, omavarais- ja ostajakulutukseen satsataan viimeisin nykyaikaisin kone- ja viljelysmenetelmin. Tuotanto- ja hintapolitiikkaa seurataan nykyisin valppaan ja tietävän Matti-isännän pyhimmästä — työhuoneesta — käsin, minkä kirjasto-osa on täyttynyt ammatillisista julkaisuista ja monesta mappirivistöstä.

Oikeudenmukaista maatilaväestön tulotasoa odotellessa työskennellään rintarinnan perinteisen maatalouden ja taloudellista tuloa seuraavan suunnitteluarvion piirissä. Kustannukset kuriin on ohjenuorana myös Matti Virkin yrityksessä. Ylituotannon vaikeuttamaa hintapolitiikkaa, metsien luontaista uudistuspolitiikkaa seurataan valppaasti. Koko Suomea koettelevista m.m. tuotantoa rajoittavista päätöksistä sekä maatalousväestön toimeentulovarmistuksesta tietenkin on kysymys.

Aino ja Leo Virkin yhteisten 120-vuotisjuhlien käynnistyttyä lukemattomin kukin, puhein, runoin ja lauluinkin emäntien juhlaa lounaalle asettui ehkä sataan noussut ystävä- ja vierasjoukko. Sakkolan Virkin talon perinteiseen tapaan juhlaa lounas käsitti kaiken mahdollisen salaatti- ja suolapalan, Karjalan paistin ja suomalais-kansallisen lihapulatarjoilun lisäksi m.m. jänispais-tia. Jänistä kun metsästetään Rau-

tamäessäkin jo Virkkien kolman-
nessa polvessakin. Lahjapöytä pur-
suili lahjoja lahjojen päälle ja vielä
kahvipöydänkin valmistuttua li-
sääntyivät vieras- ja onnittelujouk-
kojen määrät, joita Rautamäen tör-
mään kerääntyi mustanaan. Paljon
oli sukulaisilla yhteisiä asioita. Vaan
Virkin suvun nuorimmaisesta pääs-
tä viihdyttiin tuuheakarvaisen us-
kollisen vahtikoiran luona. Revii-
riään puolustivat niinkään talon
uhkeat kalkkunat käyskennellen
kartanolla ja sen ympäristössä
omistushaluisina siipiä sukien ja
niitä silloin tällöin uljaasti tuutel-
len. Ja mikä oli käyskennellessä-
kään.

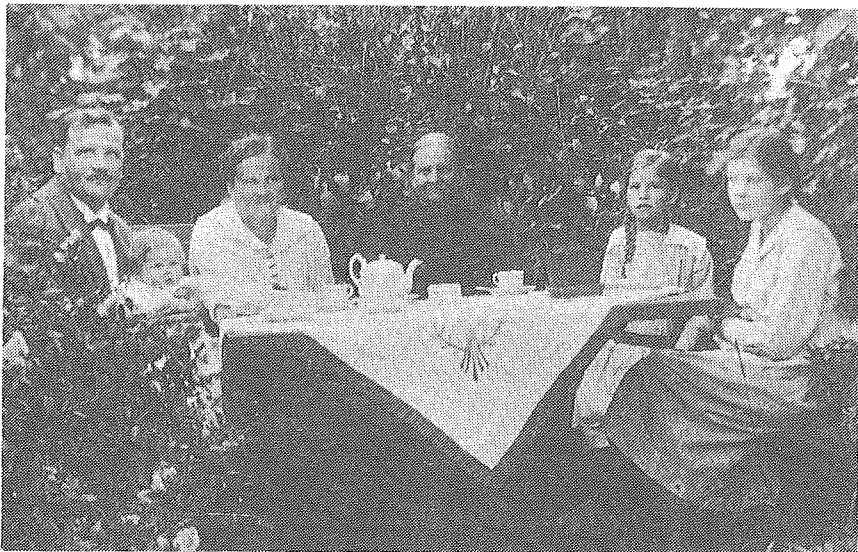
Aurinko paistoi täydeltä terältä
ja linnut ilmassa, puussa ja maassa
helskyttivät kevään avaussäveliään.
Joka vuosi saapuvat kurjet olivat
niinkään paria päivää aikaisemmin
kaartaneet läheiselle suolle lepuut-
tamaan lennon matkaväsymystään.

Ilman väreillessä kuumuuttaan
helsinkiläisporukasta osa lähti jat-
kamaan matkaansa kohti Lappeen-
rantaan ja kävivät sitä ennen kun-
niansoituksella edesmenneen liike-
mies-maanviljelijä Viktor Virkin ja
hänen vaimonsa Maijun hautamuis-
tomerkillä Orimattilan kauniin har-
maakivikirkon ja lehtiinsä puhkea-
maan valmistuneiden puiden var-
jostamassa Jumalan puistossa. Kuk-
kaistervehdysten myötä yhdyttiin
Orimattilan karjalaisten Karja-
laan jääneiden vainajien muistomo-
numentilla vaikuttavaan tekstiin:

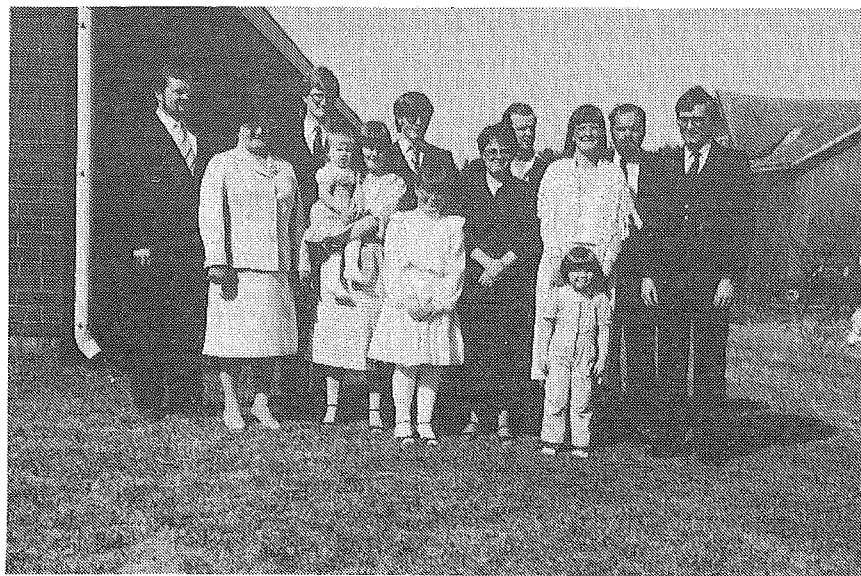
Karjalan mullassa
kumpujen alla
Raatajat uinuvat
rakkahat nuo
Pilvien pisarat
kastelemalla
Jumalan kukkia
kummulle luo

Rautamäen juhlijoille edelleenkin
onnittelevasti ja kiittäen

Zuli Tarhonen

Kuva Sakkolan kirkonkylässä Virkin puutarhassa vasemmalta Viktor Virkki, sylissä Elvi Mirja Virkki, Maiju Virkki os. Sirviö, Helena Huuska joka poikansa Arvin kanssa kuului Viktor Virkin perheeseen, Tyyne-Kerttu Virkki ja Helmi Ester Virkki.

Aino ja Leo Virkin 60-vuotispäivät Orimattilan Rautamäessä. Vasemmalta kuvassa Timo, Aino, vävy Hannu Jortikka ja edessä vaimonsa Helka lapsineen, Hannu, Leo, Matti ja Simo ja vaimo lapsineen ja Timon vaimo lapsineen.

**SAKKOLALAISET LÄHELTÄ JA KAUKAA
POIKETKAA JUHLIEN AIKANA TUTUSTU-
MAAN VOKKI-VIRKIN KESÄNÄYTTELYYN JA
VIRKKI-KÄSITYÖMUSEON KOKOELMIIN:**
Pohjois-Hesperiankadun päässä meren rannalla,
Merikannontie 3, löydätte viehättävät kellaritilat
jota emännöi Tyyne-Kerttu Virkki, puh. 497 766.

Jaakko Nurmesniemi: Opiskeleva nykynuori, muista juuresi!

Asia tuli mieleeni etsiessäni kirjastosta usein mainittua pastori Ad. Neoviuksen vuosisadanvaihteessa toimittamaa Sakkulan ja Metsäpirtin murteen sanakirjaa. Itse sanakirjaa en tavoittanut edes Helsingistä kaukolainauspyynnölläkään, mutta sensijaan sain tiedon, että "Neovius, Sakkulan ja Metsäpirtin murteen SANALUETTELO ei ole painettu kirjaksi. Se sisältyy osana teokseen: Ruoppila, Itä-Kannaksen murrekirja (ilmestynyt 1984), jota säilytetään Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjallisuusarkistossa. Teosta ei lainata, mutta sitä voi tutkia paikanpäällä." — Sakkolatutkimusta siis tehdään ja julkaistaan jatkuvasti. Se on erinomainen asia.

Siellä kirjastokäynnilläni ja se-
laillessani luetteloita sain tuon alus-
sa mainitsemani aatoksen, vaikka
en itse olekaan "sieltäppäin muut-
tant": Opiskelevien nuorten tulisi
aina tehdessään tutkielmiaan ja kir-
joitelmiaan muistaa esivanhempien-
sa juuria ja synnyinseutuja, kun he
pyytävät niiden aiheita. Samoin
kun joku on teräväkynäinen tai ra-
dioääninen, tulisi valita kohteita
myös esim. luovutetun Karjalan
elämästä ja oloista, tekniikasta,
kaupasta jne.

Opettajainvalmistuslaitoksissa
on varmaan helppo ehdottaa esim.
äidinkielen työksi pian vaarassa ole-
van murteen nauhoittamista, esineiden
valokuvaamista ja elokuvaamis-
ta sekä mahdollisesti jäljellä ole-
vien sanoma- ja aikakauslehtien ke-
räämistä.

Eräälle Suvanto-säätiön jäsenelle
olen myös ehdottanut, että kyseises-
tä Neoviuksen sanakirjasta otetta-

siin (siis alkuperäisestä) näköis-
painos ja myytäisiin sitä halukkaille
esim. Sakkola-juhlilla. Monelle
"vunukalle" nimittäin vanhat esi-
vanhempien käyttämät sanat alka-
vat olla jo tuiki outoja. Tehkääpä
välittömästi pieni kielikoe: läpäkkä,
metla, vilkka, vanari, kirassi? jne.

Mielestäni juuri Suvanto-säätiö
olisi oikea instanssi tätäkin asiaa
viemään eteenpäin tai keksimään
jotain aivan muuta tapaa, jolla voi-
taisiin aktivoida todella tiedonha-
luisia nykynuoria, vaikkapa väitös-
kirjatasolle saakka!

Pikainen vilkaisu Tampereen
kaupunginkirjaston - Pirkanmaan
maakuntakirjaston luetteloihin an-
toi esim. seuraavat tiedot siellä
(Tampereella) säilytettävistä ja lai-
nattavista esitelmistä, lehtikirjoi-
tuksista ja kokonaisista teoksista:

- J. Halonen: Sakkolan Osuus-
kauppa rl 30 vuotta / Käkisalmi
1938.
- Sulo Haltsonen: Ad. Neovius
Sakkolan tutkijana.
- Iivari Karpanmäki: Kiviniemi —
itäisen Kannaksen keskus.
- Eka Karppanen: Kiviniemi —
Kannaksen keskus.
- Erkki J. Kinnunen: Sianhoito ja
porsaitten kasvatus Sakkolassa,
Metsäpirtissä ja Raudussa.
- Ilkka Kronqvist: Sakkolan kel-
lot (yleisradioesitelmä).
- Emanuel Lamppu: Katsaus Sak-
kolan ja Pyhäjärven pitäjien
vaiheisiin ja kehitykseen.
- Harald Lindberg: Sakkolan Pi-
täjän Isosuon kasvitieteellinen
tutkimus.
- V. Ruoppila: Sakkulan vanhat
häätavat.

- Väinö Kaasalainen: Sakkolan
historiaa / Pieksämäki 1951.
- Sakkolan Sankarivainajat.
- Sakkolan suojeluskunnan alku-
vaiheet.
- J. M. Salenius: Eräs tuomiokir-
jaote vuodelta 1670.
- Urho Seitola: Panssariristeilijä
"Suvanto".
- Urho Seitola: Tietoja Sakkolan
kansakouluista.
- Ad. Neovius: Ur Finlands histo-
ria jne.

Uutta, Sakkolan kylien asukkaita
esittelevää teosta ei siis vielä löyty-
nyt. Olisikohan Säätiön edustajien
syytä myydä joku kappale myös
sinne? Myyntitarjous siis hyvyssä
ajoin ennen ensi syksyn budjettikii-
reitä...

Siltä varalta, että nyt joku innos-
tuisi yllä esiteltäviä kirjoituksia tilaa-
maan juuri täältä Pirkanmaalta, lii-
tän ohteen tärkeän osoitteen: Tam-
pereen kaupunginkirjasto - Pirkan-
maan maakuntakirjasto. Kaukopai-
velu Pl 152, 33101 Tampere 10.

Helsingissä, Uudellamaalla tai
muuten siellä Suomenlahden tuntu-
massa asuvilla on tietty etu Helsin-
gin suurkirjastopalveluihin, mutta
myös esim. eri yliopistojen kansan-
perinteen laitokset antavat auliisti
apuaan.

Perinnerikasta ja kaunista kesää
kaikille Suvannon Seudun lukijoil-
le.

VEIKKO SOKURA
Erikois-
hammasteknikko
TAMPERE
Mäkipäänkatu 39—41 II kerros
Puh. 556615

Eräs satavuotismuistelu

Yli sata vuotta sitten syntyi Sakolan Riiskassa, 8. 5. 1884, pieni poikalapsi Anna ja Antti Tuokon perheeseen. Poika sai kasteessa nimen Simo, isoisänsä nimen mukaisesti.

Antti Tuokon kotipaikaksi tuli Riiskan naapurikylä, Raaju, joka kuului myöhemmin Metsäpirtin pitäjään. Riiskaan Tuokonmäelle jäivät asumaan Antti Tuokon veljet, Matti, Juhana ja Heikki. Helgasisar meni Johannes Sipiläisen kanssa naimisiin ja muutti pois kylästä.

Antti Tuokon perhe sai kokea kuoleman läheisyyttä, kun perheen viidestä lapsesta kaksi nuorinta kuolivat jo nuorina. Äiti Anna kuoli v. 1896 ja isä Antti kuoli v. 1901. Jälkeenjääneet lapset, Simo, Manu ja Aune jatkoivat omin neuvoin elämistä eteenpäin.

Ankeista oloista Simo Tuokko lähti elämänsä rakentamaan. Hän kävi ensin kansakoulun Metsäpirtin kirkolla ja sen jälkeen Kanneljärven kansanopiston. Opiskelun jälkeen hänen harrastustoimintansa suuntautui eri tahoille. — Riiskan nuoroseurassa Simo toimi esimiehenä. Hän kuului myös Riiskan torvisoitokuntaan.

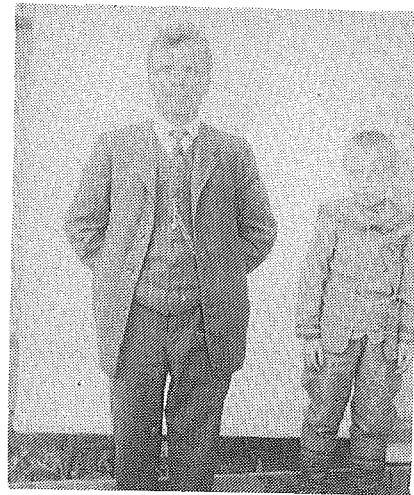
Simo Tuokko vävynsä, tyttärensä ja lastenlapsien seurassa v. 1960 alussa.

Yhdessä lankomiehensä Santeri Kuparisen kanssa hän osallistui Riiskassa valistusrientoihin ja Aava-eno kirjoitti kronikassa: "Tuokon Simon nimeä se esimiesi kantaa. Ainahan hän vierahalle tsajukupin antaa..."

Suuri muutos Simo Tuokon harrastuksiin tuli, kun hän koki uskonnollisen herätyksen Helena Konttisen saarnojen välityksellä v. 1914—15 aikoihin. Uskoon tulon jälkeen Simo toimi maallikkosaarnaajana maanviljelystyön ohella noin 20:n vuoden ajan. Häntä pyydettiin puhujaksi hartauskokouksiin omassa- ja naapuripitäjissä.

Uskollisena ja innokkaana hän toimi tässäkin kutsumuksessa, niin etteivät luonnonesteet eikä vuorokauden vaihtuminen päivästä yöksi haitanneet kulkua. Usein kokouksesta tulo ajoittui aamuyön tunteihin kotiin saapuessa. — Hyvän lauluäänen omaavana Simo Tuokko pystyi johtamaan laulua kokouksissa ja esitti hän joskus yksinlaulua kirkossakin.

Myös kunnalliseen toimintaan osallistuminen ammattientarkastajana, lastenvalvojana, kunnanvaltuuston jäsenenä y.m. toivat vaihtelua elämään.

Simo Tuokko ja Toivo Tuokko (Matti-sedän poika.) Kuva lieenee 1915 vaiheilta.

Meitä lapsiaan isä kasvatti vaakaumuksensa mukaisesti pitäen meille kotihartauksia ja polvikouksia. Optimistisen luonteen omaavana hän arvosti iloa, sekä juhlaa ja lausahteli: "Meillä on joulujokapäivä, toisipäivi piäsiäinen". — Lähtötervehdyksenä oli usein kuultu: "Mänkiähä Jumala Haltuu!" — Tämä tuntui hyvältä terveeltä tervehdykseltä, lähti sitten itään tai länteen, niinkuin oli niinä aikoina tehtävä ja suljettava mones ti kodin ovi.

Karjalasta lähdön jälkeen isä pääsi jatkosodan aikana käymään Raajussa kotiraunioilla. Hän asui siellä ollessaan Riiskassa ja oli pitänyt aamulla hartauden lähtiessään kotiraunioita kaivamaan.

Isä sai nähdä vielä kotipellot, joilta "silosi" kiviä kuoppaan upottamalla ja suuriin raunioihin keräämällä. Kerran oli jo henkikin vaarassa, kun kivi oli pudonnut ruoka-aikana itsestään jo kaivettuun kuoppaan. Mieleen jäi monimetrisen kiviraunio, johon oli kerätty pienempiä kiviä. Se oli Peräpellon läheisellä hakamaalla ja kivet oli kerätty pelloilta yhteisvoimin sinne.

Rippikoulukuvan antamia ajatuksia

Tämä valokuva on otettu Sakolan kirkolta, kun oltiin rippikoulun välitunnilla v. 1926.

Kirkossa pidettiin koulua syksyllä, keväällä kävimme Pikkupapillassa ja pojat olivat samaan aikaan pitäjätuvassa... Muistan kun pojat ruokatunnilla tulivat meitä katsomaan — silloin pastori Vikman otti kepin ja ajoi pojat pois, saattoi keppiä heristellen aina maantien yli!

Sanoi: — Teillä ei ole mitään asiaa tänne! — Hän kaitsi meitä kuin Hyvä Paimen laumaansa.

Valokuvassa ei ole kaikki rippikoululaiset, ainakin puuttuvat Alma Virolainen ja Lempi Lamppu Petäjärveltä.

Koulun päätyttyä me tytöt ostettiin pastorille yhteinen lahja, hopealusikoita. Minä ne hänelle annoin ja sanoin: — Tässä on pieni ja halpa-arvoinen lahja pastorin ohjeita ja opetusta vastaan. — Niin itku häneltä tuli, kai hänellä oli hyvä mieli, että rippilapset ymmärtävät hänen neuvonsa ja elämän ohjeensa. Hän oli jo harmaahapsinen ja paljon kokenut pastori.

Hyvälle tielle hän meitä ohjasi. Silti on minulle tuntematonta kuka meistä lie millaisillekin maailman turuille joutunut. Nyt ollaan jo vanhoja ja moni on jo ajanrajan taakse siirtynyt, josta ei paluuta ole.

Minäkin täytin 16. 6. 1984 75

vuotta. Monet elämän kohtalot on koettu. Hyvät lapset ja lapsenlapset ovat ilonani.

Tekstin yläpuolella olevassa valokuvassa minä allekirjoittanut olen ylälaidassa musta puku päällä. Silloinen Jenny Hartin Sakkolan Lapinlahdesta. Nyt asun Kankaanpäässä ja sukunimeni on Ylikoski.

Rakkaat terveiset teille entiset rippikoulukaverit!

Jenny Ylikoski
Keskusk. 56 A 5
38700 Kankaanpää

Helena Paukun muistolle

Ole siunattu Sinä ystävän sielu,
joka saavuit luokseni unessa...
Olit niin valkean puhtoinen
kuin Saaronin liljan kukkanen.

Olet muisto mulle myös
lapsuuden maasta,
sieltä rakkaasta KIRVESMÄESTÄ.
Josta kohtalo meitä monia teitä
kuljetti sodan jaloista.

"Oikein tul' miu suuhuin
hyvämakuseks',
ko sain haastella siu kansais..."
Nämä sanat muistoksi minulle
jäivät elämäni matkalle.

Kai kadonnutta Eino-poikaasi
taivaan tähdet seurailee...?
Ole siunattu se Jumalan puisto,
missä hautakumpusi sijaitsee!

Osa rippikoulutyttöistä v. 1926 Sakkolan kirkonmäellä.

Jalasjärvellä, uudella kotipaikalla, isä ei enää osallistunut kokouksien pittoon. Hän kirjoitteli runoja, soitti viulua ja lauloi kotioloissa. Hän kuoli Jalasjärvellä 4. 4. 1962.

Isän runoissa soi kotiseudun kaipausta, vaikka hän ei valitellut siirto-

laisen osaansa. Juurtuminen uuteen ympäristöön oli hänelle ehkä liian vaikea. — Näin lieene ollut monen muunkin vanhempaan siirtolaispolveen kuuluneen, nyt jo poissa olevan kohdalla asianlaista.

Elsa Tuokko

Laina Huuska

Kuolleita

Ida Viskari, o.s. Viskari, syntyi 25. 7. 1902 Sakkolassa, kuoli 23. 5. 1984 TAYKS:ssa.

Anna Loviisa Nokelainen, o.s. Meskanen, syntyi 5. 2. 1897 Sakkolassa, kuoli 11. 6. 1984 kotonaan Multialla. Viimeinen kotipaikka Karjalassa Vpl Pyhäjärvi.

Hilma Felin, o.s. Timberg, syntyi 29. 11. 1905 Sakkolassa, kuoli 22. 5. 1984 Nokialla.

Metsäteknikko Immo Kuisma hukkui uintimatalla 2. 6. 1984 Toivakassa. Hän oli kuollessaan 49-vuotias. Hän oli 1950-luvulla Suomen parhaimmistoon kuuluva kilpahiihtäjä joka saavutti voittoja kansainvälisissä suurkilpailuissa ja Suomen mestaruuden v. 1953. Oli Salpausselän 15 km kolmas 1957. Hän oli suurmestarihiihtäjä Emil Kuisman poika ja näin äkki arvaamatta päättyi hänen elämänladulla hiihto. Entinen kotikylä Sakkolan Haitermaa.

Iida Karvanen on kuollut 74-vuotiaana Lempäälässä. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Petäjäjärvi.

Väinö Kekki syntyi 23. 4. 1907 Sakkolassa, kuoli 13. 6. 1984 Mäntän aluesairaala. Viimeinen kotipaikka Vilppula. Sakkolassa oli kotikylänsä Kaarnajoki.

Väinö Pekkasen muistolle

Sakkolan Hovinkylän keskustassa sijaitsi Pekkasien hyvin hoidettu maanviljelystalo, jonka nuorempi isäntä Väinö Pekkanen oli. Hän oli tunnettu koko Sakkolan pitäjän alueella ja laajemmaltikin Kannaksella. Hän oli ammatillisesti monipuolinen: maanviljelijä, ammattitaitoinen maalariurakoitsija, puuseppä ja valokuvaaja. Huolellisuudstaan tunnettu kaikissa töissään. Olen kuullut, että sodan aikana hän joutui valmistamaan pöydän Taipaleen pirstoutuneista mäännystä Lohkon komentajalle kenraali Heinrichs'ille, muistoksi Taipaleen taisteluista. Tämä lienee ollut hänen viimeinen taidon näytteensä synnyinseudullamme.

Ihmisenä ja henkisesti tasolla hän nautti kaikkien tuntemiensa ihmisten kunnioituksen. Hän oli puolueisiin lukeutumaton humanisti.

Isänmaallisen elämäntavomuksen ja siveellisten arvojen kannattaja ja puolustaja. Sekä toteutti näitä periaatteita omassa elämässään. Hovinkylä ja sen ihmiset tunsivat hänen työnsä läheisemmin omassa yhteisössään. Hän kuului aktiivijäsenenä Petäjäjärven nuorisoseuraan

ja otti osaa sen toimintaan. Suojeluskunnan kyläosaston pitkäaikaisena johtajana loi hän yhteishengen ja koulutti osastoa niin, että jokseenkin jokainen seutukunnan nuorimies kuului tähän osastoon, joka oli tunnettu kautta koko Viipurin suojeluskuntapiiriin. Hän ei ollut sotakiikhoilija, vaan vakaumuksellinen ja toiminnaltaan harras isänmaan ystävä.

Sota riisti synnyinseudumme ja toi Väinön Lempäälän Sotavaltaan. Sinne hän rakensi uuden kotinsa ja viljeli täälläkin tilaansa mallikelpoisesti, vaimonsa Ainin ja poikiensa kanssa. Viimeisinä vuosinaan hänellä oli vaikeuksia jalkojen sairauden vuoksi.

Väinö kuoli Lempäälän terveyskeskuksessa 18.2.1984. Saaden viimeisen leposijansa Hämeen maanmullassa Lempäälässä.

Viimeisinä elinvuosinaanakin hän unelmoi ja muisteli entistä synnyinseutua ja toimintaa siellä.

Väinö Pekkanen oli harras isänmaan ystävä ja toiminnan mies. Kunnia Hänen muistolleen, se elää mielissämme.

Heino Kurikka

Pärssisen Konepaja

35500 KORKEAKOSKI PUH. (935) 81204

VALMISTAMME M.M:

—TERÄSRAKENTEITA, OVIA JA IKKUNOITA
—ALUMIINISIA OVIA JA IKKUNOITA
—KORISTETAKOTOITA

Pekkien sukkokous Jämsässä 20. 8. 1983

Sukukokoukselle omistettu "runotarina".

Lähti kerran Valkjärven Valkeamatkasta Pekkejä liikkeelle, suuntana Sakkola. Tutuksi tulivat Sipilänmäki ja Soprikkala. Hyvä oli olla siellä, perhe kasvoi, vaurastui. Mut' ei ollut viime asuinpaikka vielä. Niin arvaamaton on kulku elämän.

Yksi lyhyt tuokio kaiken muuttaa voi. Sota syttyi, ajoi evakkoon. Kohtalo Hämeen maille toi.

Juuret on lujat Pekki-suvun. Nyt on aika kokoontua suureen juhlaan yhteiseen toisihinsa tutustumaan Jälkeen vuosien

Tulee toiset läheltä, tulee toiset kaukaa aina meren takaa saapuu sukua. Typytty Tyyne Hankala, vuosikymmenien touhut on Canadassa

Hyvän Vikinsä, Vilho Hankalan kanssa uuteen kotimaahan lujasti juurtuneet. Ommelleet, koteja rakentaneet. Kukkia, puita, perunoita istutelleet. Puistoksi ympäristön muuttaneet. Vahinko, kun kaikkea ei mukaan ottaa voinut.

Mukana on taito voimistella! Suvun riviin järjestää jäseniään oikomaan ja miksei tiputanssimaan! Liikunta paras viihde on.

Riemuitkaamme nyt, kun hetken yhteinen on elontie maisemissa synnyinmaan!

Muistot hauskat jokainen nyt sukujuhlasta kotiin vie. Toivokaamme, ettei tämä juhla vielä viimeinen lie!

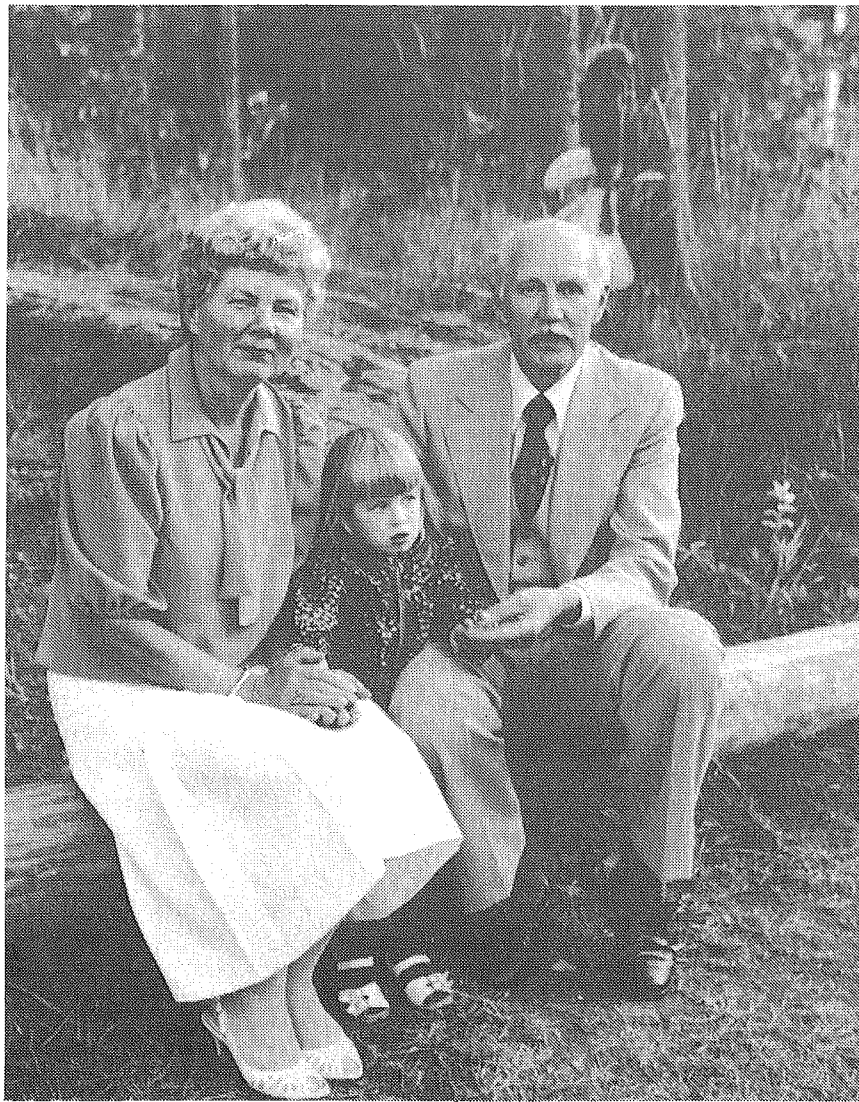
Pekkien sukua Jämsän Karjalantalon rapuilla 20. 8. 1983.

Typy-Tyyne-Hankala muistelee:

Pian on vuosi kulunut, kun Pekkien suku kokoontui Jämsän Hassissa mäntymetsän keskellä olevassa Karjalan talossa.

Aika rientää nopeasti. — On vain muistot ilona suuren suvun yhdessä olosta.

Ilmatkin suosivat juhlaa. Ulkomailta, Ruotsista ja Kanadasta tulille suvun jäsenille juuri tuo oli suurimerkityksellistä, nähdä synnyinmaan luonto parhaimmillaan.

Tyyne ja Vilho Hankala pienen sukulaistytön seurassa, Jämsän Karjalatalon puistossa 20. 8. 1983.

Paljon oli puhuttavaa, elämän vaiheista kerrottavaa. Naurettiin ja ilosta itkettiin. Oli niin hauskaa tuo pikainen yhdessä olo. Kaksi vuorokautta oli ihan liian lyhyt aika. Mutta ehkä juuri ajan niukkuus teki juhlasta niin täydellisen, muistorikkaan ja arvokkaan. Vuosikymmenien kokemukset kerrottiin Suomen laululintujen säestyksellä. — Usein oli kysyttävää: — A kuka sie oot? Ja siitä alkoi juttu sujua sukujuuret selvitä.

Karjalan talo oli kodikas -räsymattoineen ja leivinuunineen. Yöpyminen oli rauhaisaa puistossa

olevissa hirsimökeissä. Saunakin oli valmiina, kuumana. Tuoreiden vihdojen, vastojen, tuoksussa kylpöminen oli suurta nautintoa.

Tarjoilu oli runsas karjalaisin herkuin. Mitään ei sieltä puuttunut — kotoisesta tunnelmasta!

Sannille ja Valtterille kaikista suuret kiitokset, kun ryhtyivät järjestämään tämän ikimuistettavan sukujuhlan. Kolmen vuoden kuluksua päätettiin kokoontua uudelleen.

Terve tuloa! Kaikki mukaan!

Tavata ja erota on elämän kulku. Erota ja tavata on toivon laulu.

**Typyn puolesta
Klaudia**

Vuosia täyttäneitä

80 VUOTTA täytti 2. 6. 1984 mv. Eemil Kekki Punkalaitumen Talalassa. Hän on syntynyt maanvilj. poikana Sakkolan Haparaisissa, josta lähti talvisotaan, haavoitui ja on sotainvalidi.

80 VUOTTA täytti 8. 6. 1984 Hannes Jortikka Vilakkalan kylästä ja 75 vuotta 22. 6. 1984 vaimonsa Ida, o.s. Naskali, Lapinlahdesta. Nykyinen asuinpaikka on Vammala.

Ida ja Hannes Jortikka.

75 VUOTTA täytti 10. 6. 1984 Armas Holttinen Jyväskylässä. Hän on syntynyt Valkjärvelä. Entinen kotipaikka Sakkolassa oli Haitermä.

Jo vuonna 1937 hän muutti Jyväskylään Oy Alfa-Laval'in tarkastajaksi Keski-Suomen piiriin.

Vapauduttuaan sotatehtävistä jatkoi saman yhtiön palveluksessa vielä useita vuosia. Sitten hän siirtyi Kahvi Oy:n edustajaksi Jyväskylään. 1960-luvun alkupuolelta lähtien hän hoiti Wullwood tehtaan

Armas Holttinen

koneiden ja varaosien myyntiä Keski-Suomessa runsaat 20 vuotta.

Sotavamma ja heikentynyt terveys on pakottanut jättämään kauppatehtävät ja omistautumaan eläkepäivien viettoon.

75 VUOTTA täyttää 5. 8. 1984 Toivo Salmela Ruoveden Väärinmajassa. Hänen entinen kotipaikkansa oli Sakkolan Karhola.

70 VUOTTA täytti 3. 5. 1984 Lauri Laamane Pirkkalassa. Entinen kotikylä Sakkolan Sipilänmäki.

70 VUOTTA täytti 16. 5. 1984 Alma Karonen, o.s. Ollikainen. Entinen kotipaikka Sakkolan Lapinlahti. Asuu nykyisin Urjalan Urjalankylässä yhdessä miehensä Taunon kanssa. Talon isännöyden ja vastuun he ovat luovuttaneet nuoremmille, viettävät nykyisin oloneuvoksen päiviä.

Alman syntymäpäivää juhlittiin omaisten ja ystävien seurassa monipuolisien pöytäntimien kera.

Päivänsankarin perusolemuksen liittyä paljolti iloisuus ja välittömyys, jonka piirteiden Alma on saanut synnyinlahjana. Se on ollut hänen voimanlähteenä koettelemusten hetkinä. Toivomme jatkossakin terveyttä ja virkeitä päiviä!

Menneestä kiittäen.

Pentti-serkku

70 VUOTTA täytti 4. 6. 1984 Alma Patja, o.s. Tenkanen, Joensuu. Entinen kotikylä Sakkolan Vilakkala.

70 VUOTTA täytti 22. 6. 1984 Anna-Liisa Puppatti, o.s. Jääskeläinen, Mouhijärvellä. Hän on syntynyt Sakkolassa ja kotikylä Karjalassa oli Vpl Pyhäjärven Tiitua.

60 VUOTTA täytti 13. 5. 1984 Aulis Veikko Hynä Pirkkalassa. Entinen kotikylä Sakkolan Viiksanlahden Mikonmäki.

60 VUOTTA täytti 29. 6. 1984 Elsa Maria Torvinen, o.s. Riikonen, Tampereella. Entinen kotikylä Sakkolan Kirkonkylä Muosela.

Alma Karonen

KIITÄN!

Sakkolan sotainvalidi- ja veteraanikerhoa ja Haparaisten nuorisoseuraa, sekä kaikkia niitä jotka niin monin eri tavoin muistivat minua merkkipäiväni johdosta.

Eemil Kekki

Uusia ylioppilaita

Sammon lukio: Elisa Johanna Lindén. Äiti Raija Lintunen ja hänen vanhempansa ovat Vieno ja Mikko Räikkönen Sakkolan Kiviniemestä. Kotipaikka Tampere.

Mika Jaakko Nurmesniemi Tampere. Vanhemmat Terttu ja Jaakko Nurmesniemi, äiti Sakkolan Lapinlahdesta.

Hervannan lukio: Tuija Helena Ruohola ja Jouni Ruohola.

Kaarilan lukio: Juha Hakola. Heidän iso-äiti on Helmi Sirkiä os. Huuska Sakkolan Röykkälästä.

Tampereen lyseon lukio: Tarja Maarit Väyrynen.

Anne Marjut Väyrynen (kevällä -83). Vanhemmat Marja-Liisa os. Salo ja Toivo Väyrynen Sakkolan Hovinkylä.

Tampereen normaalikoulu: Esko Viskari Lempäälä. Vanhemmat Anja ja Aaro Viskari, isä Sakkolan Haparaisista.

Tammerkosken lukio: Niina Pilviniemi Tampere. Vanhemmat Kaarina ja Eero Pilviniemi, isä Sakkolan Haparaisista.

Hatanpään lukio: Katri Helena Kekki Tampere. Vanhemmat Eila ja Yrjö Kekki, isä Sakkolan Haparaista, äiti Vuokselasta.

Tampereen iltaoppikoulu: Päivi Vuorinen Lempäälä. Vanhemmat Leila ja Pekka Vuorinen, äiti Sakkolan Purpuasta.

Lempäälän lukio: Katriina Kuisma Lempäälä. Vanhemmat Aino ja Uuno Kuisma, äiti Sakkolan Haitermaasta ja isä Loprasta.

Kari Koppaenen Lempäälä. Vanhemmat Rauha ja Juhani Koppaenen. Karin isovanhemmat ovat Sakkolan Riiskasta.

Teija Leppänen Lempäälä. Vanhemmat Kaarina ja Väinö Leppänen, isä Sakkolan Haparaista.

Kari Suokas Lempäälä. Vanhemmat Hilka ja Lauri Suokas, isä Sakkolan Kiviniemestä.

Turengin lukio: Mirkka Meri Katriina Lamppu. Vanhemmat Marjut ja Jouko Lamppu. Isovanhemmat Elsa ja Eemil Lamppu ovat kotoisin Sakkolan Röykkylästä.

Vaasan Kasarmitorin lukiosta: Teija Susanna Repo. Vanhemmat Anna-Liisa ja Pauli Repo, isä on kotoisin Sakkolan Vilakkalasta.

Valmistuneita

30. 05. 1984 valmistui Turun sairaanhoito-opistosta Sairaanhoidon opettajaksi Pirjo Riitta Nikonen os. Lamppu. Vanhemmat Irja ja Lauri Lamppu, isä on lähtöisin Sakkolan Ojanimestä.

Tupen rapinat

Sana on tuttu jo mummoltani saakka minulle, joka viime lehdessä toisti itseään, jota ei nuoremmat varmaan tunnekaan?

Kiirettähän se "meinaa" ja huolen kantoa...

Sakkola-juhla lähestyy ja tietysti sinne "hyökätään", onhan jo vuosi taas kulunut. -Kunhan ei vaan nyt kukaan huomauttaisi kuin "pitkärouva" Lempäälässä: Kyl sieki uot muuttunee näköne, uot ko Emma! Sanoin vaan: "Seuraavan kerran enempi maalia."

Kun tämä Suvannon Seutu tulee, heti ponkaisen seitsemän rappua alas ja laatikon pohjalla se makaa. — Ensin aina Toimituksen tuoli, että alkuun pääsee ja kaikki sen jälkeen.

Haiea mieli tuli kun naapurin emäntä oli joukosta pois, mutta Kopparoisenmäeltä muisto ja hyvä sellainen...

Kun valoa tuovan ikkunani luona istun ja katson ulos, niin ulkopuo-

lelta kurkistaa minua suuri karvainen turilas.

— Katso vaan ompelinhan tämän uuden hameen itse... Koukisteli, veti selän suoraksi ja putosi.

Paljon kesätanner tarjoaa nähtävää. Hiippailin eilen tien reunassa. Oli kuin rinkeli puun juurella. — Käärme, ja kuorma etuakselin päällä! — Mene vaan rauhassa synnyttämään lapsiasi, niin minäkin olen tehnyt. Hei vaan ja joskus tavaataan!

Painellaan tässä ukon kanssa kahden ja tuumitaan asioita, mutta kertauspeliksi jo menee monta kertaa. — Toisenlaista oli Kiviniemen seuratalolla...

On tosi hyvä kun aina joku luokseni eksyy. Tällä kertaa oli asialla Mustaniemen kolme sisarusta, mutta olipa kielelläkin töitä!

Paljon toivon tuttuja Karjalatalolle. Vihelletään sinne! Se on suuri ja komea. Sopii sisälle kaiho ja ilo, eikä seinät pullistele. Turilasterveisin

Saima

Pienkonekorjaamo

NUORA-MOTOR

Härmälänkatu 15, TAMPERE
Puhelin 931-654 411

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Haitermaan, Pannusaaren ja Loprän kyläläiset

KYLÄJUHLA PIDETÄÄN 30. 9. 1984 LEMPÄÄLÄSSÄ
Kokoonnumme jumalanpalvelukseen kauniiksi uudistettuun viisisataa vuotta vanhaan kivikirkkoon. Jatkamme välittömästi seurakuntatalossa muistojen, tuttujen ja kuulumisten merkeissä. Toivomme mahdollisimman monen vanhan jaksavan saapua juhlaan ja nuoren uskaltavan juurilleen.

Kylätoimikunta

Sakkola v. 1944

Tänä vuonna tulee kuluneeksi 40 vuotta kun karjalaiset ja niinmuodoin myös me sakkolalaiset jouduimme jättämään asuinpaikkamme toistamiseen.

Ne ikäluokat, jotka ovat Sakkolasta lähteneet ja vielä muistavat syntymäpaikkansa, ovat vähenevässä ja muistot sieltä jäävät vain kertomusten varaan.

Kun jouduin olemaan 40 vuotta sitten viimeisiä Sakkolasta lähtijöitä, saanen muistella näitä tapahtumia pitäjän lehtemme välityksellä.

Se joukko-osasto johon kuului, oli rintamavastuussa Lempaalaissa keväällä 1944 ja tarkemmin sanottuna Lempaalanjärven rannalla, matkaa Leningradiin n. 36 km.

Aikaisin keväällä jo oli näkyvisä, että vihollispuolella on jotain erikoista tapahtumassa. Jatkuvana virtana tuli autokolonnia rintamalle päin. Lempaala oli maastollisesti hyvin korkeaa paikkaa, josta näkymät olivat hyvät rintaman toiselle puolelle. Myöskin vihollinen kaivoi lähestymiskaivantoja asemiamme päin, ollen paikka paikoin käsikranaatin heittoetäisyydellä.

Kun sitten vihollisen suurhyökkäys alkoi meistä oikealla 9 pv:nä kesäkuuta varhain aamulla, ei se tullut etulinjan miehille yllätyksenä, vaan sen voima yllätti.

Katselimme pesäkkeistä, kun mahtavat pommikonelaivueet lensivät ylitsemme ja pommituksen ääni kuului takanamme Raudusta ja Kiviniemestä.

Niinkuin tiedämme, rintama murtui Länsi-Kannaksella ja joukkomme lähtivät perääntymään. Myös kohdallamme oli lähtö edessä, olisimme muuten jääneet saarroksiin.

Irtaantuminen kohdallamme tapahtui 4 päivää myöhemmin eli 13. 6. ja suunta oli kohti Rautua.

Edellisinä päivinä ja öinä jouduimme olemaan useasti miinoitus-tehtävissä linjojen välissä. Pahin paikka oli niinsanottu Munakukula, joka oli useasti vaihtanut omistajaa. Samaan pioneeriryhmään kuului Eino Naskali Lapinlahdesta. Hänen kanssaan olimme useasti oisin miinoitustehtävissä juuri tällä Munakukkulalla.

Myöskin muita Sakkolalaisia oli tällä kohtaa linjassa, ainakin Matti Ollikainen panssarikiväärin kanssa asemassa viimeisenä lähtijänä, kaatui sitten Vuosalmella. Munakukulan pesäkkeessä tapasin myös Keijo Hynnän Kirvesmäeltä, jonka kanssa otimme yhteen useasti koulujen välisissä hiihtokilpailuissa Terenttilässä. Nyt olimme kilpaveikot kovemmissa tehtävissä.

Ensimmäinen viivytysasema meillä oli joku kilometri taakse päin, Silanjoen linja. Siinä olimme yhden yön. Joen yli johti n. 50 metriä pitkä puusilta, joka oli toimestamme panostettu. Tästä asemasta meille tuli niin äkkilähtö, että silta jäi räjäyttämättä. Olimme jo lähellä

Raasulua kun sain käskyn lähteä räjäyttämään tämän sillan.

Meitä lähti kaksi pioneeriä ja kaksi jalkaväen miestä tehtävää suorittamaan.

Pääsimme kohteeseemme ja pesäkkeeseen josta silta piti räjäyttää, katsoin samalla kun viholliset valmistautuivat ylittämään jokea.

Laitoin sytytyskojeen räjäytyslankoihin ja väänsin kammesta, ei tapahtunut mitään. Huomasin että, sillan ja laukaisupaikan välille oli tullut kranaatti joka oli katkaissut johdot. Nyt ryömin tähän kuoppaan ja sidoin räjäytyslangat kiinni ja väänsin laukaisukahvasta ja nyt tapahtui mahtava pamaus, olihan panostukseen käytetty n. 600 kg rotulia pintapanoksena. Häipyi silta ja häipyivät myös viholliset, makasin selälläni kuopassa puolikuurona ja seurasin kun sillan palaset nousivat taivaalle.

Seuraava viivytysasema oli Raasulissa aivan vanhan rajan tuntumassa, josta sitten vetäydyimme Raudun aseman kautta Sudenhäntään, jossa meidän tehtävänämme oli ylikuljettaa viivytysjoukot syöksyveneillä yli Suvannon.

Saavuimme iltayöstä Sudenhäntään ja otimme vastaan ylimenoka-

Kiviniemen koski, otettu maantiesillalta 1981.

luston, joka käsitti moottorilossin, ponttoonilautan, kolme syöksyvenettä ja 24 ruuha.

Siviiliväestö oli joutunut lähtemään tältä puolen Suvantoa kovalla kiireellä.

Seuraavana päivänä, 18. 6. iltapäivällä alkoi sitten ylimeno Suvannosta. Jalkaväkiryhmät tulivat juoksujalkaa Riiskan suunnasta ja sitä mukaa veimme heitä veneillä yli.

Oli toisaalta mahtavaa, mutta muuten pelottavaa katseltavaa, kun Suvanto oli täynnä sotilaita olevia veneitä ja taivaalla jatkuvana muodostelmina lentokoneita.

Meitä oli suojaamassa myöskin omat hävittäjät ilmassa ja lukematon määrä IT-tykkeitä Suvannon takana.

Vetäytyminen Suvannon yli tapahtui hyvin ja iltaan mennessä olimme kaikki Virkinrannassa. Samanaikaisesti osa pioneeriryhmästä räjäytti Kiviniemen sillat, maantiesilta räjähti klo 19 ja rautatiesilta klo 19.15.

Kiviniemen sillat jouduttiin räjäyttämään vihollisen nopeasta etenemisestä johtuen niin aikaisin, että yksi komppania meikäläisiä jäi toiselle puolelle, ja josta ne yöllä tehdyillä lautoilla meloivat omalle puolelle.

— — —

Virkin puutarhassa oli kenttäkeittiö josta saimme kaurapuuroa ja kyllä ruoka maistui, sillä viimeksi olimme saaneet lämmintä ruokaa Lempaalassa neljä päivää sitten.

Sakkolalaiset olivat vielä monetkin menossa viemään tavaroitaan Sakkolan asemalle kun rintamalinjat muodostuivat Suvannolle.

Kävellessäni maantiellä serkkuni Aarne Naskalin talon luona, oli iso sika vielä laatikossa odottamassa kuljetusta pois ja kuulin Aarnelta, että sika tulikin viedä pois. Samoin hevosilla olivat tavaraa viemässä

Sakkolan asemalle Pekka Kuuppo ja Väinö Viskari Vilakkalasta.

Näin Sakkola tyhjäksi asukkaista ja Suvannosta muodostui rintamalinja kuten talvisodankin aikana.

Asemasotavaihe Sakkolassa

Vetäydyttyämme Suvannon taakse, pioneeripataljoonamme sijoitettiin Humalaisten kylään toistaiseksi, josta käsin kävimme joka yö miinoitustehtävissä Kiviniemessä. Jouduimme miinoittamaan Kiviniemenkosken rannat Vuoksesta Suvantoon saakka. Tehtävä oli suoritettava yöllä ja silloin kun usva nousi kosken ylle, muulloin ei ollut menemistä rannalle.

Lähdimme aina illalla Viiksalahden suunnalta radanvarrtta pitkin kulkemaan kohti koskea. Rautatien alikäytävän alta sitten lähdimme viirtämään miinoja pitkin vesirajaa. Maantiesillan räjäytys ei ollut oikein onnistunut, sillä meidän puoleinen pää oli jäänyt ehjäksi kymmenen metrin matkalta, joka poltettiin sitten vähän ennen aselevon alkua.

Asemasotavaihe Sakkolan kohdalla oli suhteellisen rauhallista, ainoastaan Kiviniemen kohdalla alkuaikana oli kiivasta tykistötulta.

Kasarmilasta aina Taipaleeseen asti oli maantie joukkojemme käytössä, vaikka näkyvyys Suvannon takaa tielle oli hyvä. Käydessäni Vilakkalassa, kesäkuun lopulla ajoin polkupyörällä maantietä pitkin ja esim. Keljassa oli Sakkolan Ispoikia keräämässä autolla tavaroita taloista.

Sakkolaa puolusti viimeisenä sotakesänä Satakunnan miehet, sillä 15 divisoonaa oli koottu pääasiassa Satakunnassa ja divisoonan lohko oli Vuokselasta Haparaisiin. Käytyämme välillä Vuosalmen verisissä taisteluissa, aselevon tultua voimaan, siirrettiin meidät taas Kiviniemeen, jossa meidän piti purkaa tekemämme miinoitukset. Nämä jäivät kuitenkin jostain syystä teke-

mättä ja seurailimme lähes parin viikon ajan venäläisten sillan rakentamista kosken yli. Siellä puolen oli naisupseerit pantu johtamaan töitä ja miesvoimin junttaporukat junttasivat siltatolppia koskeen, meidän seurattessa vastarannalla työn edistymistä.

Sakkolan luovutus

Olimme Kiviniemessä, kun lähtö uudelle rajalle oli edessä. Marssi Simpeleelle alkoi ja ensimmäinen pysähdyspaikka olisi Räisälä. Pyyssin komentajaltamme luvan käydä vielä kotiani katsomassa Vilakkalassa. Lähdin illalla polkemaan pyörällä kohti kotikylääni, ei ollut enää paljon kulkijoita tiellä. Saavuvin Vilakkalaan, kylä oli tyhjä ja autio, yritin torkkua kotini lattialla sen yön ja aamulla lähtisin takaisin yksikköni. Ei tullut uni silmään ja vartuin vaan aamun tuloa.

Aamu valkeni, kaunis ja aurinkoinen syyskuun aamu, seisoin yksin Vilakkalan tienristeyksessä, koko kylä oli kuollut, ei ketään näkynyt missään. Niin lähdin polkemaan kohti Kiviniemeä, seisahduin Keljassa, katsellen talvisodan taistelupaikkoja, missä monet Sakkolan miehet olivat taistelleet. Haparainen, Purpua, Kirkonkylä, poikkeasin kirkonmäellä, hiljaista ja kuollutta kaikkialla ja niin saavuvin Kiviniemeen josta lähdimme marssimaan kohti uutta rajaa. Sakkola jäi niin hyljättynä ja lohduttoman näköisenä uusien omistajien valvottavaksi. Muutaman päivämarrsin jälkeen olimme Simpeleellä ja toivossa päästä omaisia tapaamaan, mutta aika ei ollut vielä siihen, meidän nuorempien täytyi vielä käydä Lapin sota, ennenkuin pääsimme jouluksi 1944 siviiliin.

Heimo Viskari

Puujalka, Vahvaselkä, Poikselkä, Paksujalka

Aiheen tulla mukaan kirjoitteluun karjalaisten sukunimien muuttamistarpeesta tai tarpeettomuudesta, antoi kahdessa Suvannon Seudussa olleet kirjoitukset, joissa otettiin kantaa asian puolesta ja vastaan. Ymmärtääkseni keskustelun keskeisin kysymys on siinä, että olisiko suotavaa muuttaa kauan käytössä olleita sukunimiä ja korvata ne mitänsanomattomilla uusilla nimillä. Eräs kirjoittaja sanoo, ettei nimi miestä pahenna, jos ei mies nimeään. Miten lienee sitten näin tasa-arvon aikakautena naisten kohdalla? Ajatus kaiken säilyttämisestä muuttumattomana ei suinkaan ole nuori, sillä jo Sinuhe Egyptiläinen totesi: Näin on aina ollut, ja näin tulee aina olemaan. Kieltämättä karjalaiset ja pohjalaiset lienevät ne heimot, joille perinteen säilyttäminen on ollut erityisen tärkeää. Syyt vain ovat erilaiset. Aina silloin kun keskustelu siirtyy perinteiden ja kulttuurin alueelle on kenttä laaja ja avoin monenlaisten näkökantojen esittämiselle. Varmaa on myös se, että sieltä kyllä löytyy perusteluita puolesta ja vastaan mitä moninaisimmissa asioissa.

Tunnepitoinen suhtautuminen, niin arvokas asia kun se onkin ei mielestäni saa olla esteenä asialliselle keskustelulle. Vielä vähemmän sitä saisi käyttää lyömäaseena niitä vastaan, jotka jossakin itseään koskevassa asiassa tekevät toisenlaisen ratkaisun kun mihin me olemme tottuneet. Liian pitkälle viety heimoyleisy voi muodostua itsekeskeytydeksi, jolloin se on esteenä asialliselle keskustelulle. Realistinen asioihin suhtautuminen antaa varmas- ti paremman tuloksen.

Yhdyn täydellisesti toimittaja Purontaan toteamukseen eräässä Suvannon Seudussa, jossa hän tuo

esille mielestäni hyvin tärkeän näkökohdan, joka usein unohdetaan:

Sopimaton sukunimi voi olla kiros, josta esim. lapset joutuvat kärsimään, eikä meillä ole oikeutta lyödä poltinmerkkiä lastemme otsaan. On olemassa tutkittua tietoa siitä, että juuri kouluikäiset lapset saattavat joutua kohtuuttomasti kärsimään, jos heillä on sukunimi, jota voidaan vääntää tai muunnella halveksittavaan muotoon. Voisin luetella joukon nimiä, jotka viittaavat ihmisen ruumiinrakenteeseen tai ominaisuuteen ja sitä tietä arvostelun ja pilkan kohteeksi, mutta turvallisuussyistä jääköön tekemättä. Myös toisen huomionarvoisen näkökohdan Purontaa tuo esille. Tuskin minkään muun heimon sukunimissä on niin paljon sellaisia nimiä, joita pahalla tahdolla ja hyvällä mielikuvituksella voi muokata hyvin epäedullisiksi jopa rumiksi nimiksi kantajalleen. Kun tiedämme ihmisen kestokyvyn hyvin rajalliseksi, ei ole ihme, että joku meistä tuntee tällaisen sukunimen itselleen rasitteeksi.

Viittasin tuolla alussa, että asiaa on tehty elämän ja kuoleman kysymys. Sitä se ei mielestäni ole. Me kun elämme suhteellisen vapaassa maassa olkoon jokaisella oikeus taapertaa polkunsa loppuun millä nimellä tahansa.

Ovatko sitten uudet nimet aina onnistuneita, siitä voidaan tietysti olla eri mieltä. Keskustelin aikoinaan asiasta Ruoveden silloisen kirkkoherran, rovasti Reino Soinin kanssa, joka oli syntynyt Viipurin Tammisuolla. Hänen kantansa oli, että nimeä ei pitäisi muuttaa. Jos kuitenkin nimi muutetaan, pitäisi varoa ottamasta mitään sanomattomia nimiä, jollaisia hän sanoi monien muutettujen nimien olevan. Mitähän arvon rovasti olisi sanonut

otsikossa olevista nimistä, jotka mielestäni eivät ole kaikkein erikoisimpiakaan. En usko että karjalaisten identtisyys kärsi vähääkään siitä suuresta nimenmuuttokampanjasta, joka Suomalaisuuden Liiton toimesta käynnistettiin kaksi- ja kolmekymmenluvun tienoilla. Sensijaan uskon, että silloin oli helpotus luopua -noff ja -toff päätteisistä sukunimistä. Tosin vaikutteet nimenmuuttoon silloin olivat enemmän kansalliset. Ei meidän karjalaisten ole syytä loukkaantua, jos muun paikkakunnan ihmiset katsovat ihmisten ja luulevat kuulleensa väärin kun sutjakka neiti tai rouva sanoo olevansa Puujalka tai Poikselkä. Ne nimet ovat perinteisiä ja arvokkaita omistajilleen, vaikka saattavat vähän hymyilyttää ensikuulemalta muiden heimojen ihmisiä.

Se että Sakkolassa tuon suuren nimenmuuttokampanjan jälkeen muutettiin nimiä suhteellisen harvoin saattoi johtua monistakin syistä. Eräs lienee ollut kuuluminen suurempaan nimiyhteisöön, joka antoi tietynlaista turvallisuutta ja yhteiskunnallista arvostusta, varsinkin silloin, jos sukuun kuului huomattavaan yhteiskunnalliseen arvoon noussut henkilö. Ja olihan helpompi päästä keskustelun alkuun henkilön kanssa, jolla oli sama sukunimi. Mutta vaikeuksiakin varmasti oli. Ei ollut helppoa eroittaa kahta Matti Mikonpoikaa toisistaan virallisten asioiden hoidossa, tosin asiaa helpotettiin tavallisessa kanssakäymisessä, joskus veikeilläkin lisänimillä, jotka olivat aivan välttämättömiä asioita hoidettaissa. Mitähän mahtaisi tämän päivän postinkantaja miettiä, jos hänen laukussaan olisi kolme, neljä samannimiselle osoitettua lähetystä, eri osoitteilla varustettuna. En

Karjalaisista sukunimistä

HANNU PAUKKU

käsitteli *Suvannon Seudun* n:ssa 2 (1984) varsin kiinnostavaa asiaa, esi-isiemme vanhoja sukunimiä. Oma sukunimi tutkiessani olen tutustunut mikrofilmattuihin asiakirjoihin ja niissä oleviin nimiluetteloihin. Jo vuodelta 1587 on olemassa melko tarkka luettelo Viipurin läänin taloista ja isännistä. Sakkola kuitenkin kuului vielä tuolloin Käkisalmen läänin *Vatjan viidennekseen*. Tarkin venäläisten laatima verokirja lienee vuodelta 1500. Ruotsi-Suomen haltuun alue joutui vuonna 1589. Tältä vuodelta ovat ensimmäiset ruotsalaisten laatimat asiakirjat (ES 894. 5623). Sakkolassa mainitaan ainoastaan neljä nimeä tunnettua henkilöä: Hans Pählsson, Pähl Thomasson, Sigfrid Larsson ja Klas Knutsson. Kuitenkin vasta Stolbovan rauha vakiinnutti olot. Vuodelta 1638 olevassa verokirjassa on jo monta tuttua sukunimeä, joukossa kuitenkin suuri joukko pelkkiä Anderssoneja, Märthessoneja, Mattssoneja j.n.e.

Olen lukenut mikrofilmattuja henki-, vero- ym. luetteloita, tekisi mieli sanoa kilometrikaupalla. Olen

muista, että Suvannon seudussa olisi käyty näin kireää, periaatteellista keskustelua ennen, kuin nyt. On hyvä, että keskustelua käydään. Se osoittaa, että lehteä luetaan ja otetaan kantaa siinä oleviin asioihin. Karjalaisuuden säilymisen kannalta ei sukunimien muuttamisella ole merkitystä. Eikä se ole muotiasia. Aina se perustuu vakavaan harkintaan. Ristimänimien kohdalla on toisin. Veikkaan, että tyttölasten kohdalla saattaa Marja Liisa, Jonna ja Tiina olla hyvin suosittuja näinä päivinä.

Uuno Pulakka

niitä lukiessani jo niin tottunut joihinkin nimiharvinaisuuksiin, että ne millään muotoa eivät ole sukua pahentaneet. Sitäpaitsi monen hankalan nimen alkuperä on kokonaan toinen, kuin miksi nimi aikojen kuluessa on muovautunut. Otan esimerkiksi nimen Sikiö. *Suomalaisen nimikirjan* mukaan: "Taustalla on läntinen SIGH-pesye (Sigfrid, Sigge, Sibbe, Sikko — Sihvo)". Vastaavan laisia selvityksiä löytyy myöskin muiden nimien suhteen. Hrodobert eli Robert eli Ryöpertti suomalaisittain on e.m. kirjan mukaan alkuna Ryyppö nimelle jota näin maallikkona on täysin mahdollista tunnistaa muinaissaksalaiseksi Hrodobertiksi. Nimi Rytty on — kirjan mukaan: "Ilmeisesti etuvaakallinen muoto Ruth nimestä (Rudolf). Hyvin kiinnostava on myöskin selvitys Pajari nimestä. Nimi on suojeltu. Jöran Bajar mainitaan jo vuoden 1640 verokirjassa.

Muistaakseni olen jossakin aikaisemmassa kirjoituksessani painottanut, että kannattaa ottaa selvälle, miten nimi on kirjoitettu vanhimmissa olemassaolevissa asiakirjoissa. Löydös saattaa olla yllättävä. Otan esimerkin niin tuoreesta asiakirjasta kuin rippikirjaa. Haidermaassa asui 1700-luvun alussa Ystävä niminen suku. Mutta kuinka olakkaan Ystävä syystä tai toisesta muuttuu Systäksi ja nimi Ystävä katoaa kokonaan Sakkolan asiakirjoista. Joskus saattaa pappi tai kirjuri selittää jotakin hankalaa vierasperäistä nimeä esimerkiksi näin: "Melkior Söyringinpoika eller Siuringsonn. Juuri tämännapainen vierasperäisten nimien kirjoitus ja ääntämistapojen välinen ero osaltaan sekoitti ja muutti nimistöä. Kauniista ja selkeästä suomalaisesta Lemmettylästä tulee Lemyt, koska

pappi tai kirjuri ei hallinnut suomenkieltä. Tämä virhe onneksi ajanoloon korjautui, mutta päinvastaisessa tapauksessa saattoi vierasperäinen nimi saada ikioman suomalaisen muunnoksen, kuten esimerkiksi kansallisuutta tarkoittava nimitys Skotti, Scott, Skätt, Schotte ja lopulta Kotti jossa enää ei ole jälkeäkään nimen vierasperäisyydestä.

Sotilasnimistä on tri Onni Korkeakangas (Turun Yliopisto) tehnyt väitöskirjan. Sotilasnimi jäi yleensä lyhytikäiseksi. Kun tai jos sodasta palattiin, nimikin useimmiten palautui talon tai suvun mukaiseksi. Asia oli kuitenkin toinen, jos sotilaalla ei ollut mihin palata. Ei vanhaa nimeä, eikä kotitaloa.

Toimittajan perustelut nimenmuutoksen puolesta joissakin tapauksissa olivat varsin painavat. Kannattaa kuitenkin ensin tutkia k.o. nimen tausta. Me Sakkolalaiset olemme siinä suhteessa onnellisessa asemassa, että kirkolliset asiakirjat ovat säilyneet. Tosin ne alkavat vasta vuodesta 1748. Mutta jo 100 vuotta aikaisemmin laadittiin, kuten alussa mainitsin Sakkolan ensimmäinen verokirja, (ES 2670-2671) josta löytyvät seuraavat nimet:

(Kopioita 7 sivua)

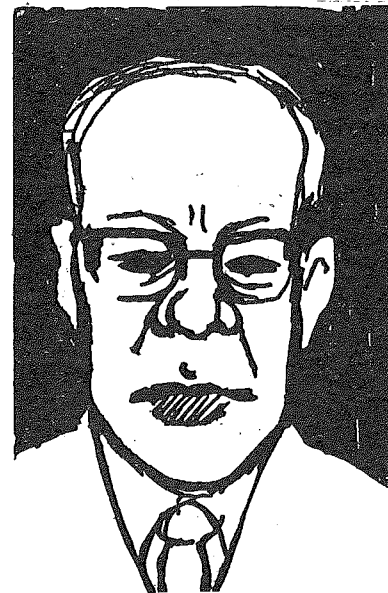
Seuraava nimilista vuodelta 1696 on laadittu lahjoitusmaa isäntien tekemistä tilityksistä.

(Kopioita 2 sivua)

Nimilista on lukuunottamatta VOROA, melko siistin näköinen. **Kyllikki Willentytär**

Ps. (Nimiluettelo julkaistaan myöhemmin, kun tila sallii.)

J.K. Erittäin tarkka luettelo Sakkolalaisista ja heidän perheistään on laadittu venäläisten toimesta vuonna 1724. Mikrofilmattua asiakirjaa voi lainata tai lukea Valtion arkistosta koodinumero on *ES 2694 9810* Sakkola Pogost alkaa sivulta

Toimituksen tuoli

Juuri nyt on kirjoituksia tullut lähes toivotussa määrässä, josta kiitokseni lähettäjiille, tarve on kumminkin täyttymätön ja siksi aineisto on aina tervetullutta, aivan välttämätöntä. Tähän numeroon on etutalalle sijoitettu Sakkola-juhla ja vuoden 1944 tapahtumia kertovat kerronnat...

On toistakymmentä vuotta siitä, kun pitäjäjuhlamme pidettiin Helsingissä, joka on valtakunnan pääkaupunki aivan Suomenlahden rannalla, melkoisen matkan päässä sakkolalaisten asutuskunnista. Pääkaupunkiin ja ympäristöön on kumminkin asutettu runsaasti sakkolalaisia. Helsinkiin, Espooseen ja Vantaalle on tilattu yli 150 vuosikertaa Suvannon Seutua, mutta asukasmäärään verrattuna on tilaajamäärässä huomattava kasvu mahdollinen.

25. Asiakirjan teksti on ruotsinkielinen. Talojen isännät löytyvät samasta mikrofilmistä *ES 2694*:stä 9818 noin sivulta 700. Tiedot ovat vuodelta 1727.

Kun nyt on juhlapaikkana käytettävänä Karjala-talo — kulttuurivelka Karjalalle — on ulkopuoliset juhlan puitteet entisestään kohentuneet. Myös juhlan vetäjät ja ohjelmassa esiintyjät ovat nuorentuneet, uusi sukupolvi on astunut kantaan vastuuta karjalaisuuden säilymisestä tuleviin aikoihin. Mikä parhainta nyt on se, että kaikki ohjelma pyörii sakkolalaissukuisten henkilöiden voimin.

Ohjelma on korkeatasoinen ja Karjala-talo tutustumisen arvoinen, Karjala Liiton pysyvin aikaansaannos vuosien kuluessa.

Minullakin on tarkoitus saapua juhlaan, ellei mitään voittamattomia vaikeuksia eteen tule. Tapamiini tutut ja vielä tuntemattomat!

Huuhkan poika

Talon vanha "Kurri"-niminen kissa oli iltamyöhällä pistäytynyt isännän jäljessä salaviihkaa tupaan, tuumaten paremmaksi eilen lämmineellä uunilla makailemisen, kuin vaivaloisen yökuljeskelun ulkosalla. Juhanan nousemalla valveutui harmaa mirrikin aloittaen hiljaa kurisevan kehräilyn, ilmaisten tällä tyytyväisyytensä oloonsa ja illalliseen kepposeensa. Nähtyään sitten isännän huomaamattomuuden puuttuvassa hyväilyssä, kopsahti Kurri lattialle, asteli kuulumattomasti vaarin jalkojen luo, hyrräsi kovemmin ja pukkasi kupeellaan ukon sääreen.

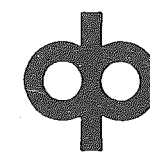
— Sinäkin, tulitko sinäkin siihen, Kurri, älähän, menähän nyt, puheli hyvätuulinen sauhuttelija kissalle tätä kädellä silittäen, samoin kuin saatetaan sanoa omantalon ihmiselle: "menähän nyt sinä, on tässä vieraita, puhutaan toiste".

Viisas Kurri ymmärsi isäntänsä, hyppäsi entiselle paikalleen uunin kolkkaukselle ja jatkoi siellä kodikasta kehräilyään.

Kiviniemen eteläpuolen kansakoulussa pojat huomauttivat: "Ahon-tyttö on saanut kirjavan mekon!" (uusi leninki) Nyt Aune Mustamo lähetti kirjoituksen, joka alkaa viimeistään numerosta 6, jos ei tässä numerossa löydy, sillä kerankin on pientä tunkoa sivuille. Joka on arvokas huomio! Lähetyksessä on monta arvokasta valokuvaa, jotka myös julkaisemme lähiaikana. Aune Mustamo os Aho on ahkera perinteen tallentaja ollut vuosikymmenet ja juuri Sakkolan Valkjärven perinnettä, vaikka syntymäpaikkana onkin Vantaa. Toivon yhteistyön jatkuvan niin kauan kuin meillä voimia riittää. "Kassun" kirjoitus on jonossa valmiina, heti kun sopii. Kalervo ja Heimo Viskarille kiitokset kirjoituksista.

Kouru eli mielikuvissaan. Lap-suudenaikaisten leikkiverien näki vanha mies istuvan siinä ovensuupenkillä, niinkuin useasti silloinkin, istuvan ja odottavan Kourun poikia rantaleikeille, uimasille, kakkaran heitolle, vesiparskusille ja kaarnavenheitteille. Mentiin. Kuka ehti ensiksi? "Eellimmäinen enkeli, keskimäinen keltahattu, jälkimmäinen jääkurikka" — niin luettiin lähtiessä. Sitten alkoi meno, kipittäminen, juoksun vilinä. Kevyttä hän se olikin meno, yllään mulitsoilla vain piikkoiset paidat — "Vanhoja — vanhoja ovat jo kaikki — vanha olen itsekin. Vanhako?

Tässä nosti päätään se väkevähaluinen kourumaisuus, joka tälle suvulle oli ominaista. Väitti vanhuutta vastaan, kohotti lumipeitolle nurmilatvansa: Ei! Ei vanhuutta olekaan! Ei sitä ole, kun ei vanhuutta vielä seitsenkymmenisenä tunne, ei hartiapainona, jalan lyijyriippana, eikä mielikuvituksen kahlehtijana. Eläkööt vanhuutta sen haluajat, tahtojat. Kourun suvussa eletään miehuuden voimakkain tuntein, ojennetaan Surmalle hallapartanakin nuorekas käsi!

**TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI**

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

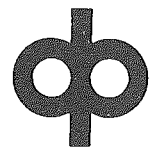
voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

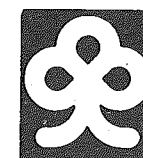
A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

VESILAHTI — Puh. 931739541

**VESILAHDEN
OSUUSPANKKI**

**joustavaa
pankkipalvelua**

Tampereen Aluesäästöpankki

auttaa — neuvoo — palvelee

**LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ**
OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 751886 (verstaaseen)
Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.

**SUVANNON
SEUTU**

Suvannon ympäristön kotiseutu-
lehti, ilmestyy 1984 8 kertaa
vuodessa.

Tilaushinta 40 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm
vakinaisista ilmoituksista alen-
nus.

Toimituksen ja konttorin osoite
37370 Narva. Puhelin
(931) 734 843.

Postisiirtotili TA 430763-1

Pankki Vesilahden Osuuspankki
37370 Narva. Käyttötilin nume-
ro 551105-42772.

Vastaava toimittaja Viljo Puro-
taa.

Toimituskunta Helmi Uosukai-
nen, Uno Pulakka, Eero Kop-
panen ja Väinö Kekki.